

Eläkkeellesiirtymisikä Suomen työeläkejärjestelmässä

Pensioneringsåldern inom
arbetspensionssystemet i Finland

Effective retirement age in the Finnish
earnings-related pension scheme

Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja
2/2009

Eläketurvakeskus • Pensionskyddscentralen

TILASTORAPORTTI

Eläkkeellesiirtymisikä Suomen työeläkejärjestelmässä

Pensioneringsåldern inom
arbetspensionssystemet i Finland

Effective retirement age in the Finnish
earnings-related pension scheme

Jari Kannisto
Maija Hiltunen

Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja
2/2009

Eläketurvakeskus • Pensionskyddscentralen

TILASTORAPORTTI

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin 010 7511

S-posti etunimi.sukunimi@etk.fi

Pensionsskyddscentralen

FI-00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN Finland

Tfn +358 10 7511

E-post förnamn.efternamn@etk.fi

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS Finland

Tel. +358 10 7511

E-mail firstname.surname@etk.fi

Multiprint Oy

Helsinki 2009

ISSN 1459-3823

ABSTRAKTI

Eläkeuudistuksen yhteydessä yhdeksi keskeisimmistä tavoitteista asetettiin eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen 2–3 vuodella. Tämän pitkän aikavälin tavoitteen toteutumista seurataan 25-vuotiaan eläkkeellesiirtymisiän odotteen avulla. Toisin kuin keskiarvo- ja mediaanikään, odotteeseen ei vaikuta väestön ikärakenne. Näin ollen sen avulla voidaan tarkastella ajassa tapahtuvaa muutosta eläkkeellesiirtymisiässä. Eläkkeellesiirtymisiän odote lasketaan kaikista työeläkkeelle siirtyneistä.

Eläkkeellesiirtymisiän odote vuonna 2008 oli 59,4 vuotta eli 0,1 vuotta pienempi kuin edellisenä vuonna. 2000-luvulla odote on kuitenkin noussut runsaalla puolella vuodella. Nyt tapahtunut notkahdus selittyy pääosin sillä, että 63-vuotiaana eläkkeelle siirtyneiden osuus oli aiempaa suurempi. Vuoden 2008 aikana ensimmäinen suuri ikäluokka, vuonna 1945 syntyneet, täytti vanhuuseläkeiän alarajan 63 vuotta. Jonkin verran enemmän eläkkeelle hakeutui myös jo aiemmin vanhuuseläkkeen ikärajan ylittäneitä. Eläkkeellesiirtymisiän vähäiset muutokset eivät kuitenkaan näy ikääntyvien työllisyysasteessa, joka jatkoi kasvuaan vuonna 2008.

ABSTRAKT

Ett av de viktigaste målen i samband med pensionsreformen blev att senarelägga pensioneringarna med 2–3 år. Hur detta långsiktiga mål realiseras uppföljs med hjälp av den förväntade pensioneringsåldern för 25-åringar. I motsats till genomsnittsåldern och medianåldern påverkas den förväntade pensioneringsåldern inte av befolkningens åldersstruktur. Sålunda bidrar denna med information om den tidsavhängiga förändringen i pensioneringsåldern. Den förväntade pensioneringsåldern beräknas utifrån antalet alla nya arbetspensionerade.

Den förväntade pensioneringsåldern år 2008 var 59,4 år, med andra ord en minskning på 0,1 år från året innan. Under 2000-talet har den förväntade pensioneringsåldern dock stigit med ett drygt halvår. Den lilla dykningen beror delvis på att andelen personer som vid fyllda 63 har gått i pension var större än tidigare. Under 2008 har den första stora åldersklassen, de som är födda 1945, nått den undre gränsen för ålderspension som är 63 år. Det var också ett något större antal personer som gick i pension efter att redan tidigare ha nått gränsen för ålderspension. De små skillnaderna i pensioneringsålder syns dock inte i sysselsättningsgraden bland äldre personer, som fortsatte att öka under 2008.

ABSTRACT

One of the main objectives set in connection with the 2005 pension reform is to postpone retirement by 2–3 years. The achievement of this long-term objective is monitored through the expected effective retirement age (expectancy) for 25-year-olds. In contrast to the average and the median age, the expectancy is not affected by the age structure of the population. Thus it can be used to monitor the change over time in the effective retirement age. The expected effective retirement age is calculated for all those who have retired on an earnings-related pension.

In 2008 the expected effective retirement age was 59.4 years, i.e. 0.1 years lower than the year before. However, over the 2000s the expectancy has increased by a good six months. The current decrease can mainly be explained by the fact that the share of persons who have taken retirement at 63 is larger than before. In 2008 the first baby-boomer age group, those born in 1945, reached the lower age limit of 63 years for the old-age pension. The number of persons who already earlier had reached the lower age limit for retirement and who now retired also increased to some extent. The small changes in effective retirement age cannot be discerned from ageing people's employment rate, however, since the employment rate continued to increase in 2008.

LUKIJALLE

Tämä raportti sisältää tietoja keskeisimmistä eläkkeellesiirtymisikää kuvaavista tunnusluvuista Suomessa. Ne ovat eläkkeellesiirtymisiän odote, keskiarvo ja mediaani. Tunnusluvut on laskettu kaikista työeläkkeelle siirtyneistä vuosilta 1996–2008. Yksityisen sektorin osalta tarkastelu ulottuu vuoteen 1983.

Eläkkeellesiirtymisiän odote lasketaan eläkkeiden alkavuuksien avulla. Se täyttää eläkkeellesiirtymisikää kuvaavalle mittarille asetetut tavoitteet, koska se reagoi eläkkeiden alkavuuksiin heti ja oikeansuuntaisesti ja on väestön ikärakenteesta riippumaton.

Odotteesta julkaistiin ensimmäinen raportti kesäkuussa 2003: *Missä iässä eläkkeelle? Raportti työeläkkeelle siirtymisen iästä ja sen mittaamisesta* (Eläketurvakeskuksen raportteja 2003:32). Eläkkeellesiirtymisiän problematiikkaa ja siihen vaikuttavia tekijöitä on kuvattu myös Jari Kanniston tutkimuksessa *Eläkkeellesiirtymisiän mittaaminen* (Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 2006:1).

Tilastovuodesta 2003 lähtien on eläkkeellesiirtymisikää koskevia tilastoja julkaistu Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja -sarjassa. Tilastovuodesta 2006 lähtien raportti on julkaistu kolmikielisenä.

Helmikuussa 2008 julkaistiin pohjoismaisena yhteistyönä tilastoraportti *Expected effective retirement age in the Nordic countries* (Finnish Centre for Pensions; Statistical Report 2/2008). Siinä esitetään vertailukelpoiset eläkkeellesiirtymisikää koskevat tunnusluvut kussakin Pohjoismaassa. Nyt käsillä olevassa raportissa on myös lyhyesti esitetty vertailutietoa Pohjoismaista.

Tämän raportin sisällöstä vastaavat kehityspäällikkö Jari Kannisto ja tilastosuunnittelija Maija Hiltunen, joille pyydetään osoittamaan julkaisun sisältöä koskevat kyselyt ja ehdotukset. Raportin tekemisessä on ollut mukana myös tilastosuunnittelija Katariina Käkönen.

Helsingissä maaliskuussa 2009

Eläketurvakeskus

TILL LÄSAREN

Denna rapport redogör för de viktigaste måtten som beskriver pensioneringsåldern i Finland. Dessa är den förväntade pensioneringsåldern, den genomsnittliga pensioneringsåldern och medianen. De beskrivande måtten har uträknats utifrån alla som arbetspensionerats åren 1996–2008. För den privata sektorn sträcker sig granskningen till år 1983.

Den förväntade pensioneringsåldern beräknas med hjälp av pensioneringsfrekvensen. Den fyller de krav som har ställts på ett mått som beskriver pensioneringsåldern, eftersom den reagerar på pensioneringsfrekvensen omedelbart och i rätt riktning och är oberoende av befolkningens åldersstruktur.

Den första rapporten om den förväntade pensioneringsåldern publicerades i juni 2003: *Missä iässä eläkkeelle? Raportti työeläkkeelle siirtymisen iästä ja sen mittaamisesta* (Pensionskyddscentralens rapporter 2003:32). Problematiken i anslutning till pensioneringsåldern och de faktorer som påverkar denna beskrivs också i Jari Kannistos undersökning *Eläkkeellesiirtymisiin mittaaminen* (Pensionskyddscentralens undersökningar 2006:1).

Sedan statistikåret 2003 har statistik om pensioneringsåldern publicerats i Pensionskyddscentralens serie med statistikrapporter. Sedan statistikåret 2006 har rapporten publicerats på tre språk.

I februari 2008 publicerade de nordiska länderna en gemensam samnordisk rapport, *Expected effective retirement age in the Nordic countries* (Finnish Centre for Pensions, Statistical Report 2/2008). I rapporten presenteras jämförbara mått för pensioneringsåldern i varje nordiskt land. Rapporten du håller i din hand presenterar också i korthet jämförbar statistik från Norden.

För innehållet i den här rapporten svarar utvecklingschef Jari Kannisto och statistikplanerare Maija Hiltunen; vardera tar gärna emot frågor och förslag om innehållet i publikationen. Också statistikplanerare Katariina Käkönen har varit med och utarbetat rapporten.

Helsingfors mars 2009

Pensionskyddscentralen

INTRODUCTION

The report contains data on the main indicators which describe the effective retirement age in Finland. These indicators are the expected effective retirement age, average and median. The indicators have been calculated for all those who retired on an earnings-related pension for the years 1996–2008. For the private sector the analysis extends to the year 1983.

The expected effective retirement age (expectancy) is calculated through the retirement risk. It achieves the objectives of an indicator which describes the effective retirement age, since it reacts immediately to the retirement risk and in the right direction, and is independent of the age structure of the population.

The first report on the expectancy was published in June 2003: *Missä iässä eläkkeelle? Raportti työeläkkeelle siirtymisen iästä ja sen mittaamisesta* (Finnish Centre for Pensions, Reports 2003:32). The issue of effective retirement age and the factors which affect it have also been described in Jari Kannisto's study *Eläkkeellesiirtymisiän mittaaminen* (Finnish Centre for Pensions, Studies 2006:1).

Starting in the statistical year 2003 statistics on the effective retirement age have been published in the series Statistical Reports of the Finnish Centre for Pensions. Since the statistical year 2006 the report has been published in three languages.

In February 2008 a report prepared in Nordic cooperation, *Expected effective retirement age in the Nordic countries* (Finnish Centre for Pensions, Statistical Report 2/2008), was published. The report presents comparable indicators as regards the effective retirement age for each Nordic country. The present report also briefly relates comparative data concerning the Nordic countries.

The contents of this report are the responsibility of Jari Kannisto, Development Manager, and Maija Hiltunen, Statistics Planner, and any inquiries and suggestions regarding the contents should be directed to them. Katariina Käkönen, Statistics Planner, has also been involved in the writing of the report.

Helsinki, March 2009

The Finnish Centre for Pensions

SISÄLTÖ

ABSTRAKTI	3
LUKIJALLE	5
1 Eläkkeellesiirtymisikä ja eläkkeellesiirtymisiän odote	13
Eläkkeellesiirtymisiän odotteen määritelmä ja laskutapa.....	13
Odotteelle asetetut vaatimukset.....	14
2 Eläkkeellesiirtymisiän odotteen kehitys	15
Näkökohtia tulevasta kehityksestä.....	15
Eläkkeellesiirtymisikä Pohjoismaissa.....	16
3 Käytetyt käsitteet	17
4 Tilastojen tulokinnassa huomioon otettavia lakimuutoksia	19
5 Kuviot ja taulukot	39
I Eläkkeellesiirtymisikä.....	39
II Työeläkkeelle siirtyneet.....	47
III Työeläkevakuutetut.....	55

INNEHÅLLER

ABSTRAKT	3
TILL LÄSAREN	6
1 Pensioneringsåldern och den förväntade pensioneringsåldern	21
Definition och beräkning av den förväntade pensioneringsåldern.....	21
Krav på den förväntade pensioneringsåldern.....	22
2 Den förväntade pensioneringsålderns utveckling	23
Perspektiv på den kommande utvecklingen.....	24
Pensioneringsåldern i Norden.....	25
3 Definitioner som använts	26
4 Lagändringar som bör beaktas i tolkningen av statistiken	27
5 Figurer och tabeller	39
I Pensioneringsålder.....	39
II Nya arbetspensionerade.....	47
III Arbetspensionsförsäkrade.....	55

CONTENTS

ABSTRACT	4
INTRODUCTION	7
1 Effective retirement age and expected effective retirement age	29
Definition and calculation mode of the expected effective retirement age	29
Requirements set for the expectancy	30
2 Development of the expected effective retirement age	31
Factors affecting the future.....	32
Retirement age in the Nordic countries	33
3 Concepts used	34
4 Legislative changes to be taken into account in the analysis of the statistics.	35
5 Figures and tables	39
I <i>Effective retirement age</i>	39
II <i>Persons retired on an earnings-related pension</i>	47
III <i>Persons insured for earnings-related pension benefits</i>	55

Taulukoissa käytetyt symbolit:

- Ei tapauksia
- .. Tietoa ei ole saatavissa tai sitä ei julkaista tapausten vähäisyyden takia
- . Tieto on loogisesti mahdoton

Använda symboler:

- Inga fall
- .. Uppgift ej tillgänglig eller utesluten p g a det ringa antalet fall
- . Logiskt omöjligt

Symbols used in the tables:

- *Magnitude nil*
- .. *Data not available or not published due to small number of cases*
- . *Category not applicable*

Kuvioluettelo

1	Eläkkeellesiirtymisiän odote Kaikki työeläkkeelle siirtyneet	41
	1.a Työeläkkeelle siirtyneet sektoreittain.....	41
2	Eläkkeellesiirtymisiän odote ikäluokittain vuonna 2008 Kaikki työeläkkeelle siirtyneet	42
3	Eläkkeellesiirtymisiän odote sukupuolittain Kaikki työeläkkeelle siirtyneet	42
	3.a Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet	43
	3.b Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet	43
4	Eläkkeellesiirtymisiän odote, keskiarvo ja mediaani Kaikki työeläkkeelle siirtyneet	44
	4.a Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet	44
5	Työeläkkeelle vuonna 2008 siirtyneet 5.a Kaikki ikäryhmittäin	49
	5.b 50–69-vuotiaat yksivuotisikäluokittain	49
6	Työeläkkeelle vuosina 2007 ja 2008 siirtyneet 55–69-vuotiaat iän mukaan 6.a Lukumäärä	50
	6.b Osuus työeläkevakuutetuista	50
7	Työeläkkeelle vuonna 2008 siirtyneet 55–69-vuotiaat sukupuolen mukaan 7.a Lukumäärä	51
	7.b Osuus työeläkevakuutetuista	51
8	Työeläkevakuutetut ikäryhmittäin.....	57
9	Työeläkevakuutetut iän mukaan vuonna 2008	57

Taulukkoluetelo

1	Eläkkeellesiirtymisiän odote 25- ja 50-vuotiaille	45
2	Eläkkeellesiirtymisiän odote, keskiarvo ja mediaani	46
3	Eläkkeelle siirtyneiden keskiarvoikä eläkelajin mukaan.....	52
4	Työeläkkeelle siirtyneet eläkelajin mukaan	53

Företeckning över figurer

1	Förväntad pensioneringsålder	
	Alla nya arbetspensionerade.....	41
	1.a Nya arbetspensionerade sektorsvis	41
2	Förväntad pensioneringsålder efter åldersgrupp år 2008	
	Alla nya arbetspensionerade.....	42
3	Förväntad pensioneringsålder efter kön	
	Alla nya arbetspensionerade.....	42
	3.a Nya pensionerade inom privata sektorn	43
	3.b Nya pensionerade inom offentliga sektorn	43
4	Förväntad pensioneringsålder, medelålder och median	
	Alla nya arbetspensionerade.....	44
	4.a Nya pensionerade inom privata sektorn	44
5	Nya arbetspensionerade år 2008	
	5.a Alla efter åldersgrupp	49
	5.b 50–69-åriga efter enåriga åldersgrupper	49
6	Nya 55–69-åriga arbetspensionerade efter ålder åren 2007 och 2008	
	6.a Antal	50
	6.b Andel av arbetspensionsförsäkrade	50
7	Nya 55–69-åriga arbetspensionerade år 2008 efter kön	
	7.a Antal	51
	7.b Andel av arbetspensionsförsäkrade	51
8	Arbetspensionsförsäkrade efter åldersgrupp	57
9	Arbetspensionsförsäkrade efter ålder år 2008	57

Företeckning över tabeller

1	Förväntad pensioneringsålder för 25- och 50-åringar	45
2	Förväntad pensioneringsålder, medelålder och median	46
3	Nya pensionärers genomsnittsålder efter pensionsslag	52
4	Nya arbetspensionerade efter pensionsslag.....	53

List of charts

1	<i>Expected effective retirement age (i.e. expectancy)</i>	
	<i>All persons retired on an earnings-related pension</i>	41
	1.a <i>Persons retired on an earnings-related pension by sector</i>	41
2	<i>Expected effective retirement age (i.e. expectancy) by age group in 2008</i>	
	<i>All persons retired on an earnings-related pension</i>	42
3	<i>Expected effective retirement age (i.e. expectancy) by gender</i>	
	<i>All persons retired on an earnings-related pension</i>	42
	3.a <i>Persons retired on a private-sector pension</i>	43
	3.b <i>Persons retired on a public-sector pension</i>	43
4	<i>Expected effective retirement age (i.e. expectancy), average and median age</i>	
	<i>All persons retired on an earnings-related pension</i>	44
	4.a <i>Persons retired on a private-sector pension</i>	44
5	<i>Persons having retired on an earnings-related pension in 2008</i>	
	5.a <i>All persons by age group</i>	49
	5.b <i>50–69-year-olds by one-year age groups</i>	49
6	<i>Persons having retired on an earnings-related pension, aged 55–69, in 2007 and 2008 by age</i>	
	6.a <i>Number</i>	50
	6.b <i>Share of the insured</i>	50
7	<i>Persons having retired on an earnings-related pension, aged 55–69, in 2008 by gender</i>	
	7.a <i>Number</i>	51
	7.b <i>Share of the insured</i>	51
8	<i>Persons insured for earnings-related pension benefits by age group</i>	57
9	<i>Persons insured for earnings-related pension benefits by age in 2008</i>	57

List of tables

1	<i>Expected effective retirement age (i.e. expectancy) for 25- and 50-year-olds</i>	45
2	<i>Expected effective retirement age (i.e. expectancy), average and median</i>	46
3	<i>Average age for persons having retired by pension benefit</i>	52
4	<i>Persons having retired on an earnings-related pension by pension benefit</i>	53

1 Eläkkeellesiirtymisikä ja eläkkeellesiirtymisiän odote

Eläkkeellesiirtymisiän perinteiset mittaustavat, aritmeettinen keskiarvo ja mediaani, soveltuvat huonosti ajassa tapahtuvan muutoksen mittaamiseen. Väestön ikääntyessä eläkkeelle siirtyvien keski-ikä nousee, vaikka ikäluokkakohtainen eläkkeiden alkavuus ei muuttuisi ollenkaan. Tämä alkaa näkyä erityisesti nyt, kun ns. suuret ikäluokat ovat siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Ensimmäinen suuri ikäluokka, vuonna 1945 syntyneet, täytti 63 vuotta vuoden 2008 aikana. Tämän vuoksi eläkkeelle siirtyneiden kokonaismäärä kasvoi selvästi edellisistä vuosista, ja samanaikaisesti eläkkeellesiirtymisiän keskiarvo ja mediaani kääntyivät jälleen nousuun. Vuodesta 2007 aritmeettinen keskiarvo nousi 0,4 vuodella ja mediaani 0,6 vuodella.

Eläketurvakeskuksessa on tästä syystä kehitetty eläkkeellesiirtymisiän mittaamiseen tunnusluku, johon ei vaikuta väestön ikärakenne. Sitä nimitetään eläkkeellesiirtymisiän odotteeksi. Odote kuvaa eläkkeelle siirtymisen iässä tapahtuvaa kehitystä. Se reagoi heti ja oikeansuuntaisesti eläkkeiden alkavuudessa tapahtuvaan muutokseen. Odote otettiin käyttöön vuonna 2003. Yksityisen sektorin osalta eläkkeellesiirtymisiän odote on laskettu vuodesta 1983 ja koko työeläkejärjestelmän osalta vuodesta 1996 lähtien.

Odote lasketaan sekä 25- että 50-vuotiaalle. 25-vuotiaan odote kuvaa koko työeläkevakuutetun väestön eläkkeellesiirtymisikää ja sitä käytetään virallisena mittarina kuvaamaan eläkkeellesiirtymisiässä tapahtuvia muutoksia. 50-vuotiaan odotteen laskemista voidaan perustella sillä, että eläkepolitiikalla voidaan vaikuttaa lähinnä 50 vuotta täyttäneisiin. Eläkkeelle siirtyvistä vain noin 10 prosenttia on alle 50-vuotiaita. Sairaudet ja vammat ovat tässä joukossa usein sellaisia, ettei työnteon jatkaminen ole mahdollista.

Eläkkeellesiirtymisiän odotteen määritelmä ja laskutapa

Eläkkeellesiirtymisiän odote kuvaa keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää, joka muodostuu tietynikäisille vakuutetuille, kun oletetaan, että ikäluokittainen eläkealkavuus ja kuolevuus säilyvät tarkasteluvuoden tasolla.

Eläkkeellesiirtymisiän odote saadaan siten, että ensin lasketaan vakuutettujen kuolevuus ja eläkealkavuus jokaiselle ikäluokalle tarkasteluvuoden aikana. Näitä osuuksia käyttäen voidaan laskea, kuinka moni valitun kokoisesta ja ikäisestä vakuutettujen joukosta (vaikkapa 100 000 25-vuotiaasta) siirtyisi vuoden kuluessa eläkkeelle. Vuotta vanhempana jäljellä olevien vakuutettujen määrä saadaan vähentämällä alkuperäisestä määrästä eläkkeelle siirtyneet ja kuolevuuden avulla laskettu kuolleiden määrä. Jatkamalla näin vuosi kerrallaan vanhuuseläkeikään saakka saadaan laskennalliset eläkkeelle siirtyvien lukumäärät kaikille ikäluokille. Näistä laskennallisista eläkkeelle siirtymisistä laskettu keski-ikä on eläkkeellesiirtymisiän odote.

Eläkkeellesiirtymisiän odotteen laskentakaava:

Eläkkeelle siirtymisen todennäköisyys iässä j saadaan kaavasta:

$$A_j = e_j \prod_{k=m}^{j-1} (1 - e_k - y_k)$$

ja eläkkeellesiirtymisiän odote on lukujen A_j ikäkeskiarvo:

$$E_m = \left(\sum_{j=m}^{70} j A_j \right) / \sum_{j=m}^{70} A_j$$

e_j = eläkealkavuus iässä j
 y_j = kuolemanvaara iässä j
 m = valittu lähtöikä

Suomessa vuoden 2004 loppuun asti yleinen eläkeikä oli 65 vuotta. Tämän vuoksi kaavan pääteikä oli vuonna 2004 ja sitä aiemmin 65 vuotta. Vuoden 2005 alusta yleinen eläkeikäraja muuttui siten, että vanhuuseläkkeelle voi siirtyä joustavasti ikävälillä 63–68 vuotta. Tästä syystä odotteen laskentakaavan yläikäraja nostettiin 70 ikävuoteen vuodesta 2005 lähtien. Aikasarjoja ei kuitenkaan ole tämän vuoksi katkaistu, koska päteikärajan nostamisen 65 vuodesta 70 vuoteen on arvioitu nostavan odotetta vain noin 0,1 vuodella.

Odotteelle asetetut vaatimukset

- Tunnusluku reagoi oikein eläkkeiden alkavuuksissa tapahtuviin muutoksiin. Se laskee, jos eläkkeiden alkavuus nousee jossakin vanhuuseläkeikänuoremmassa ikäluokassa ja nousee, jos eläkkeiden alkavuus laskee.
- Tunnusluku reagoi vain eläkkeiden alkavuuksissa tapahtuviin muutoksiin. Siihen eivät saa vaikuttaa väestölliset ilmiöt kuten väestön ikärakenne.
- Tunnusluku reagoi välittömästi eläkkeiden alkavuuksissa tapahtuviin muutoksiin, koska laskelmat perustuvat alkaneisiin eläkkeisiin. Jos laskelmat tehtäisiin eläkkeellä olevien pohjalta, muutokset näkyisivät tuloksissa hitaasti.
- Tunnusluvun laskemisessa tarvittava tilastomateriaali on saatavilla. Eläketurvakeskuksessa ylläpidetään keskitettyä rekisteriä kaikista työeläkkeistä ja työeläkevakuutetuista, mikä mahdollistaa alkavuusperusteisen tarkastelun.

Eläkkeellesiirtymisiän odote täyttää hyvin edellä esitetyt neljä perusvaatimusta. Lisävaatimukseksi voitaisiin vielä asettaa esim. kansainvälinen vertailtavuus. Vertailukelpoisen aineiston saaminen saattaa kuitenkin olla ongelmallista, vaikka Pohjoismaiden osalta tässä onkin onnistuttu. Odotetta ei myöskään ole mielekästä laskea kovin pienelle perusjoukolle, koska alkaneiden eläkkeiden määrän tulee kuvata eläkkeelle siirtymisen todennäköisyyttä perus-

joukon kussakin ikäluokassa. Tämä vaatimus asettaa peruspopulaation jo niin suureksi, että esimerkiksi yksittäisen yrityksen henkilöstöstä odotteen laskeminen ei ole mielekäästä.

2 Eläkkeellesiirtymisiän odotteen kehitys

Vuonna 2008 eläkkeellesiirtymisiän odote työeläkejärjestelmässä oli 59,4 vuotta eli 0,1 vuotta pienempi kuin kahtena edellisenä vuotena. Myös 50-vuotiaan odotteessa tapahtui hiukan laskua. Vuonna 2008 se oli 61,4 vuotta. Sekä 25- että 50-vuotiaan odote on kuitenkin noussut yli puoli vuotta vuodesta 2002, jolloin sovittiin työeläkeuudistuksen sisällöstä ja tavoitteista. Ennen työeläkelakien uudistusta muutokset eläkkeellesiirtymisiän odotteessa olivat pieniä, hienoista kasvua oli nähtävissä lähinnä yli 50-vuotiaiden odotteessa.

Vuoden 2005 uudistuksen myötä tuli kaikille mahdollisuus siirtyä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle jo 63 vuoden iässä aiemman 65 vuoden sijaan. Ensimmäisen vuoden aikana tätä uudistuksen tuomaa mahdollisuutta käytti 63–64-vuotiaana arviolta 11 000 henkilöä. Ilman näitä eläkkeelle siirtyneitä odote olisi vuonna 2005 ollut noin 0,2 vuotta korkeampi.

Vuonna 2008 yksityisellä sektorilla 25-vuotiaan odote oli 59,7 vuotta eli sama kuin edellisenä vuonna. Alimmillaan odote oli vuonna 1986 (56,6 vuotta). Tuolloin yksityisellä sektorilla tulivat voimaan joustavan eläkeikäjärjestelyn eläkelajit, yksilöllinen varhaiseläke ja varhennettu vanhuuseläke. Myös 50-vuotiaan odote kasvoi nopeasti vuoden 1986 sukelluksen (58,4 vuotta) jälkeen, mutta on nyt viimeiset kolme vuotta pysynyt samana eli 61,8 vuodessa.

Julkisella sektorilla odote on noussut selvästi yksityistä sektoria enemmän. Vuodesta 2002 25-vuotiaan odote on julkisella sektorilla noussut 1,5 vuodella ja yksityisellä sektorilla 0,5 vuodella. Vuonna 2008 julkisella sektorilla 25-vuotiaan odote nousi vielä 0,1 vuodella 60,1 vuoteen, mutta 50-vuotiaan odote pysyi samana kuin edellisenä vuonna eli 62,2 vuotena. Vuoteen 2006 asti molemmat eläkkeellesiirtymisiän odotteet olivat yksityisellä sektorilla korkeammat kuin julkisella sektorilla, mutta vuonna 2007 tilanne kääntyi toisin päin.

Vaikka julkisella sektorilla miesten ja naisten välillä eläkkeellesiirtymisiässä onkin jonkin verran eroa (kuvio 3.b), koko työeläkejärjestelmässä sukupuolten väliset erot ovat koko ajan pienentyneet. Vuonna 2008 25-vuotiaiden miesten eläkkeellesiirtymisiän odote oli 59,3 vuotta ja naisten 59,4 vuotta. Kuviossa 2 on esitetty työeläkkeelle siirtyneiden odote kaikille ikäluokille 25 vuodesta alkaen. Kuviosta näkyy, että nuorilla naisilla odote on aavistuksen verran korkeampi kuin miehillä, mutta 50 ikävuoden jälkeen se on alhaisempi kuin miehillä. Nuoremmilla miehillä odotteen alhaisempi arvo selittyy sillä, että näissä ikäluokissa miesten työkyvyttömyyseläkkeiden alkavuus on korkeampi kuin naisten. Ero tasoittuu iän myötä.

Näkökohtia tulevasta kehityksestä

Eläkeuudistuksen yhteydessä keskeiseksi pitkän aikavälin tavoitteeksi asetettiin eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen 2–3 vuodella. Sitä seurataan 25-vuotiaan eläkkeellesiirtymisiän odotteen avulla.

Vuoden 2005 alussa voimaan tulleen eläkeuudistuksen odotetaan nostavan eläkkeellesiirtymisikää selvästi. Eläketurvakeskuksessa tehtiin arvioita eläkkeellesiirtymisiän kehi-

tyksestä lain valmistelun yhteydessä. Arvioiden mukaan odote nousisi vuodesta 2002 vuoteen 2011 mennessä 0,7 vuodella. Vuoteen 2015 mennessä nousua olisi 1,2 vuotta. Tähän mennessä odote on noussut 0,6 vuodella. Odote on siis noussut likimain ennakoarvion mukaisesti, vaikka kahtena viime vuonna nousua ei olekaan ollut.

Eläkeuudistus sisälsi useita eläkkeelle siirtymisen myöhentämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Keskeinen taloudellinen kannustin on korotettu 4,5 prosentin karttuma 63–68 vuoden iässä. Mitä pitempään työskentelee, sitä suuremmaksi vanhuuseläke muodostuu erityisesti kannustinkarttuman vuoksi. Myös eläkkeen rinnalla tehty työ kartuttaa uutta eläkettä.

Työttömyyseläke on pitkään ollut merkittävä eläkkeellesiirtymisreitti (ks. kuviot 5.a ja 5.b sekä taulukko 4), joten sen lakkauttaminen tulee myöhentämään eläkkeelle siirtymistä. Vielä vuonna 2009 tulee työttömyyseläkkeelle siirtyvien määrä olemaan suuri, kun nuorin työttömyyseläkkeeseen oikeutettu ikäluokka (vuonna 1949 syntyneet) täyttää 60 vuotta. Seuraavat ikäluokat säilyvät työttömyysturvan piirissä 62 vuoden ikään saakka, jolloin heille myönnetään vanhuuseläke vähentämättömänä.

Useat 2000-luvulla toteutetut eri eläkelajeihin kohdistuneet ikärajamuutokset vaikuttavat eläkkeellesiirtymisikään. Toisaalta joustava vanhuuseläkeikä mahdollistaa vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle siirtymisen aiempaa nuorempana, toisaalta se kannustaa jatkaamaan työssä yli 65 vuoden iän. Varhennetun vanhuuseläkkeen ikäraja nousi 62 vuoteen eli vanhuuseläkkeen voi enää varhentaa korkeintaan vuodella. Osa-aikaeläkkeen alaikäraja nousi takaisin 58 vuoteen, mutta nyt osa-aikaeläkkeellä voi jatkaa 68-vuotiaaksi asti.

Odotteeseen vaikuttava tekijä on myös julkisen sektorin alennettujen eläkeikien väheneminen. Julkiselta puolelta eläkkeelle siirtyvistä osalla on edelleen ns. henkilökohtainen tai ammatillinen eläkeikä.

Vuosina 2005–2008 ikääntyneiden työllisyysaste on noussut kaikissa ikäluokissa vaikka eläkkeellesiirtymisiän nousu onkin pysähtynyt. Käänte taloudessa ei näkynyt vielä vuonna 2008 ikääntyneiden työllisyydessä. Taantuma merkinnee kuitenkin sekä eläkkeellesiirtymisiän odotteen että ikääntyvien työllisyysasteen laskua lähivuosina. Pahimmillaan nykyinen taantuma voi johtaa eläkepakoon, mikä vaikeuttaa myönteistä kehitystä pitkällä aikavälillä.

Pitemmällä aikavälillä voidaan odottaa ikääntyvän työvoiman kysynnän kasvavan samalla kun talouden tila kohenee. Suomen ikärakenne voi johtaa ensi vuosikymmenellä työvoimapulaan, jonka seurauksena myös ikääntyvien työllisyysaste nousee nopeasti ja eläkkeelle siirtyminen myöhentyy. Tätä tukee myös joustava vanhuuseläkeikä.

Eläkkeellesiirtymisikä Pohjoismaissa

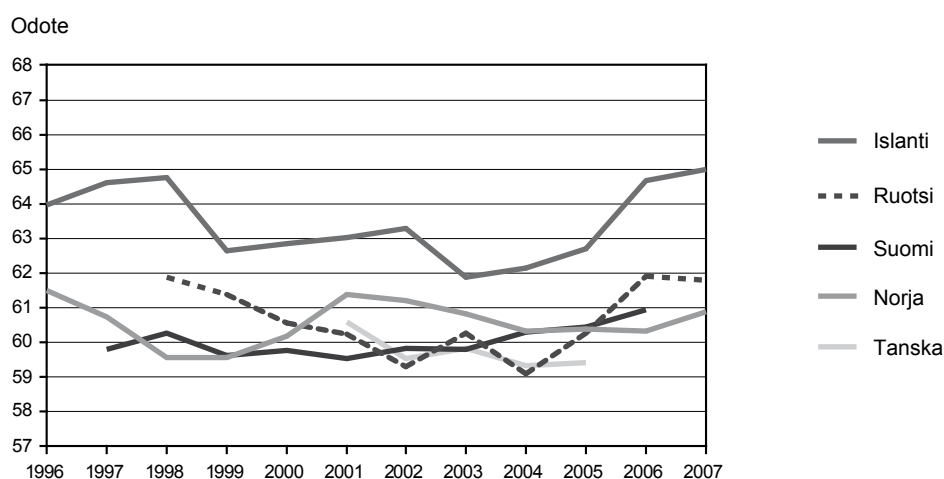
Vuonna 2005 Eläketurvakeskuksen aloitteesta perustettiin työryhmä selvittämään yhteispohjoismaista eläkkeellesiirtymisiän tunnuslukua, sen laskentakaavaa ja yhteismitallista tilastoaineistoa. Helmikuussa 2008 julkaistiin työryhmän tuloksista yhteispohjoismainen raportti *Expected effective retirement age in the Nordic countries* (Finnish Centre for Pensions; Statistical Report 2/2008). Siinä on laskettu ensimmäisen kerran eläkkeellesiirtymisikä eri Pohjoismaissa vertailukelpoisella tunnusluvulla.

Pohjoismainen eläkkeellesiirtymisiän odote (samoin kuin kansalliset odotteet) lasketaan elinajan odotetta vastaavalla periaatteella. Se on riippumaton väestön ikärakenteesta. Poh-

joismainen odote lasketaan 30- ja 50-vuotiaalle ja se perustuu Pohjoismaiden tilastovirastojen julkaisemiin työssäkäyntitilastoihin.

Viimeisimmät yhteismitalliset pohjoismaiset luvut ovat saatavissa vuodelta 2006. Tuolloin suomalaiset jäivät eläkkeelle puoli vuotta vanhempina kuin norjalaiset ja vuoden nuorempina kuin ruotsalaiset. Ruotsin, Norjan ja Islannin osalta tiedot ovat olemassa myös vuodelta 2007. Aihetta koskevia tietoja julkaistaan myös verkossa osoitteessa www.etk.fi.

Kuvio. 30-vuotiaan eläkkeellesiirtymisiän odote Pohjoismaissa

Vuonna 2006 pohjoismaisen mittarin mukaan suomalaisten 30 vuotta täyttäneiden eläkkeellesiirtymisikä oli 60,9 vuotta ja 50 vuotta täyttäneiden 62,1 vuotta. Kansallinen mittarimme kertoi tuolloin 50 vuotta täyttäneiden eläkkeellesiirtymisiäksi 61,5 vuotta.

Pohja-aineistot yhteispohjoismaisessa ja kansalliseen vertailuun tuotetussa aineistossa eroavat jonkin verran toisistaan. Erot tuloksissa ovat kuitenkin pieniä ja molemmat tunnusluvut reagoivat muutoksiin samalla tavalla.

Eläketurvakeskus käyttää edelleen ensisijaisesti kansallista, tässä raportissa esitettyä mittaria kuvaamaan eläkkeellesiirtymisiän odotteen muutoksia ja eri ryhmien välisiä eroja eläkkeellesiirtymisiässä. Pohjoismainen vertailu täydentää tätä kuvaa eläkkeellesiirtymisiästä Suomessa. Suomen kansalliset odoteluvut ovat hieman pohjoismaisen tunnusluvun arvoja matalampia.

3 Käytetyt käsitteet

Eläkkeellesiirtymisikää kuvataan kolmella keskiluvulla: **eläkkeellesiirtymisiän odote**, **mediaani** ja **keskiarvoikä**. Eläkkeellesiirtymisiän odotteen laskentakaava on selostettu sivulla 14. Mediaani-ikä on aineiston keskimäinen havainto, ts. puolet eläkkeelle siirtyneistä on tätä nuorempia ja puolet vanhempia. Keskiarvoikä on eläkkeelle siirtyneiden ikien aritmeettinen keskiarvo. Mediaanin ja keskiarvoikä laskemisessa käytetään ikää eläkkeen alkaessa.

Edellä esitetyt keskiluvut kuvaavat eläkkeellesiirtymisikää eri tavoin ja sopivat näin ollen eri käyttötarkoituksiin. Siksi on perusteltua julkaista jatkossakin kaikkia kolmea keskilukua. Esimerkiksi kansainvälisissä vertailuissa käytetään yleisimmin keskiarvoa. Keskiarvo on myös kaikkien tuntema keskiluku ja sen vuoksi usein käytetty. Toisaalta, koska eläkkeellesiirtymisiän jakauma on hyvin vino, keskimäinen havainto eli mediaani kuvaa hyvin tyyppillistä eläkkeellesiirtymisikää. Odote puolestaan mittaa parhaiten ajassa tapahtuvaa muutosta eläkkeellesiirtymisiässä.

Työeläkkeelle siirtyneeksi katsotaan henkilö, jonka omaan työuraan perustuva eläke alkoi tilastovuoden aikana tai jonka eläkeoikeus on alkanut aiemmin, mutta eläkepäätös on tehty vasta tilastovuonna. Lisäksi edellytetään, että henkilö ei ole saanut omaan työuraan perustuvaa eläkettä ainakaan kahteen vuoteen. Eläkelajikohtaisissa luvuissa edellytetään, että henkilö ei ole saanut ko. lajin mukaista eläkettä kahteen vuoteen. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden kohdalla tutkitaan, että henkilö ei ole saanut mitään omaan työuraan perustuvaa eläkettä (ei koske osa-aikaeläkettä) kahteen vuoteen. Perhe-eläkkeet eivät ole tarkastelussa mukana lainkaan.

Osa-aikaeläkkeelle siirtyneitä ei katsota eläkkeelle siirtyneiksi. Heidän katsotaan siirtyvän eläkkeelle vasta silloin, kun he siirtyvät osa-aikaeläkkeen jälkeen jollekin muulle eläkkeelle, useimmiten vanhuuseläkkeelle. Jos puolet osa-aikaeläkeläisistä tulkittaisiin eläkkeelle siirtyneiksi ja puolet työssä oleviksi, odotteen arvo olisi puolisen vuotta julkaistua matalampi. Vuoden 2008 lopussa osa-aikaeläkettä saavia oli noin 29 000.

Sektorikohtaisesti tarkastelu tehdään aina kyseisen sektorin kannalta eli eläkkeelle siirtymistä pääteltäessä tutkitaan vain kyseisen sektorin eläkkeitä. Koko työeläkejärjestelmän kohdalla edellytetään, että henkilöllä ei ole ollut eläkettä kummaltakaan sektorilta kahteen vuoteen.

Työeläkevakuutetuilla tarkoitetaan tässä julkaisussa eläketurvan piiriin kuuluvia henkilöitä, jotka eivät saa omaan työuraan perustuvaa eläkettä (pois lukien osa-aikaeläke). Tarkasteluvuoden työeläkevakuutettu väestö lasketaan edellisen vuoden lopun työeläkevakuutetuista.

Työeläkejärjestelmä koostuu yksityisestä ja julkisesta sektorista. Työeläkevakuutetuista noin kolme neljästä työskentelee yksityisellä sektorilla ja joka kolmas julkisella sektorilla. Vuoden aikana molemmilla sektoreilla työskenteleviä on noin 8 prosenttia kaikista vakuutetuista.

Yksityiseen sektoriin kuuluvat:

- Työntekijän eläkelaki TyEL
- Merimieseläkelaki MEL
- Yrittäjän eläkelaki YEL
- Maatalousyrittäjän eläkelaki MYEL
- Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta LUTUL

Julkiseen sektoriin kuuluvat:

- Valtion eläkelaki VaEL
- Kunnallinen eläkelaki KuEL
- Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki KiEL

Julkisen sektorin piiriin kuuluvat myös Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin toimihenkilöt, Ahvenanmaan maakunnan hallitus sekä kansanedustajat ja valtioneuvosto.

4 Tilastojen tulkinnassa huomioon otettavia lakimuutoksia

1.1.1986 Yksityisellä sektorilla tulivat voimaan yksilöllinen varhaiseläke (alaikäraja 55 vuotta) ja varhennettu vanhuuseläke (alaikäraja 60 vuotta).

Yksityisellä sektorilla tuli voimaan eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaki (TaEL).

Työttömyyseläkkeen ikäraja päätettiin palauttaa 55 vuodesta 60 vuoteen siten, että uusia ikäluokkia ei enää oteta työttömyyseläkkeen piiriin. Seuraavan keran uusi ikäluokka pääsi työttömyyseläkkeelle vasta vuonna 1991 täytettyään 60 vuotta.

1.1.1987 Yksityisellä sektorilla tuli voimaan osa-aikaeläke (alaikäraja 60 vuotta).

1.7.1989 Julkisella sektorilla tulivat voimaan yksilöllinen varhaiseläke (alaikäraja 55 vuotta), varhennettu vanhuuseläke (alaikäraja 58 vuotta) ja osa-aikaeläke (alaikäraja 58 vuotta).

1.1.1991 Merimieseläkelakia (MEL) muutettiin siten, että Merimieseläkekassa liitettiin yksityisen sektorin vastuunjakojärjestelmään.

1.1.1994 Yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja nousi 55 vuodesta 58 vuoteen (vuoden 1939 jälkeen syntyneillä). Samanaikaisesti yksilöllisen varhaiseläkkeen saamisen ehtoja jonkin verran lievennettiin. Vastaavasti työttömyyseläkkeen saamisen ehtoja kiristettiin.

Osa-aikaeläkkeen ikäraja laski myös yksityisellä sektorilla 58 vuoteen.

1.1.1998 TaEL uudistettiin koskemaan kaikkea vähäistäkin yksityisen puolen työtä eli tuli voimaan ns. "pätkätyölaki", joka laajensi vakuutettujen piiriä. Vastaavat muutokset tehtiin myös julkisen sektorin työeläkelakeihin.

1.7.1998 Osa-aikaeläkkeen ikäraja laski väliaikaisesti 58 vuodesta 56 vuoteen.

- 1.1.2000 Yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja nousi 58 vuodesta 60 vuoteen vuoden 1943 jälkeen syntyneillä. Julkisella sektorilla vuosina 1944–1946 syntyneillä ikäraja voi tietyin edellytyksin olla myös 58 vuotta ja vuonna 1947 syntyneillä 59 vuotta.
- Työttömyyseläkkeen saamisen ehdoista poistui ns. tulevan ajan vaatimus.
- 1.1.2003 Osa-aikaeläkkeen ikärajan väliaikainen alennus poistui, ja ikäraja palautui 58 vuoteen kaikilla vuoden 1946 jälkeen syntyneillä.
- 1.1.2004 Yksilöllisen varhaiseläkkeen voi saada enää vain vuonna 1943 tai sitä ennen syntyneet, julkisella sektorilla tietyin edellytyksin myös vuosina 1944–1947 syntyneet.
- 1.1.2005 Kaikki 18–67-vuotiaana tehty työeläkelaeissa vakuuttamisvelvollisuudelle asetetut ehdot täyttävä työ on vakuutettava, myös eläkkeen rinnalla tehty työ. Aiemmin työntekijäin eläkelaeissa alaikäraja oli 14 vuotta ja vakuuttamisvelvollisuus päättyi viimeistään 65 vuoden iän täyttämiseen.
- Kaikki 18–67-vuotiaana tehty työ kartuttaa eläkettä. Työeläkevakuutetulla on eläketapahtuman sattuessa oikeus eläkkeeseen, jos työhistorian aikana ansioiden yhteismäärä on ylittänyt laissa säädetyn rajamäärän. Aiemmin alle 23-vuotiailla oikeus eläkkeeseen edellytti, että heille oli kertynyt lain piiriin kuuluvaa työskentelyaikaa vähintään 12 kuukautta.
- Vanhuuseläkkeelle voi siirtyä joustavasti 63–68-vuotiaana.
- Työttömyyseläkkeeseen ei ole enää oikeutta vuoden 1949 jälkeen syntyneillä.

1 Pensioneringsåldern och den förväntade pensioneringsåldern

De traditionella måtten på pensioneringsåldern, det aritmetiska medeltalet och medianen lämpar sig dåligt för att mäta en förändring i tiden. När befolkningen åldras stiger medelåldern på dem som går i pension, även om pensioneringsfrekvensen per åldersklass inte förändras alls. Detta fenomen börjar synas tydligare nu när de s.k. stora årsklasserna går i ålderspension. Den första stora åldersklassen, de som är födda 1945, fyllde 63 år under 2008. Av denna orsak steg det totala antalet nya ålderspensionärer klart jämfört med tidigare år, samtidigt som medeltalet av pensioneringsåldern och medianen igen började peka uppåt. Räknat från år 2007 steg det aritmetiska medeltalet med 0,4 per år och medianen med 0,6 per år.

Av denna orsak har man på Pensionsskyddscentralen utvecklat ett beskrivande mått som inte påverkas av befolkningens åldersstruktur. Det kallas för den förväntade pensioneringsåldern. Den förväntade pensioneringsåldern beskriver utvecklingen i pensioneringsåldern. Den reagerar omedelbart och i rätt riktning på de förändringar som äger rum i pensioneringsfrekvensen. Måttet togs i bruk år 2003. För den privata sektorns del har den förväntade pensioneringsåldern beräknats sedan år 1983 och för hela arbetspensionssystemets del sedan år 1996.

Den förväntade pensioneringsåldern beräknas för både 25- och 50-åringar. Den förväntade pensioneringsåldern för en 25-åring beskriver hela den arbetspensionsförsäkrade befolkningens pensioneringsålder, och används som ett officiellt mått för att beskriva förändringarna i pensioneringsåldern. Beräkningen av den förväntade pensioneringsåldern för 50-åringar kan motiveras med att personer som redan fyllt 50 år mest kan påverkas genom pensionspolitiken. Endast ca 10 procent av de nypensionerade är yngre än 50 år. Sjukdomarna och kroppsskadorna i den här gruppen är ofta sådana att det inte går att fortsätta arbeta.

Definition och beräkning av den förväntade pensioneringsåldern

Den förväntade pensioneringsåldern beskriver den genomsnittliga pensioneringsåldern för försäkrade i en viss ålder med antagandet att den åldersklassrelaterade pensioneringsfrekvensen och mortaliteten kvarstår på granskningsårets nivå.

Den förväntade pensioneringsåldern fås genom att man först räknar ut de försäkrades mortalitet och pensioneringsfrekvensen för varje åldersklass under granskningsåret. Med hjälp av dessa andelar kan man räkna hur många som i en till storleken bestämd mängd bestående av försäkrade i en viss ålder (exempelvis 100 000 stycken 25-åringar) skulle pensioneras inom ett år. Antalet återstående försäkrade som är ett år äldre fås genom att man från det ursprungliga antalet subtraherar de nypensionerade och antalet avlidna som uträknats utifrån mortaliteten. Då man på samma sätt fortsätter ett år i sänder fram till åldern för ålderspension får man för samtliga åldersklasser fram det kalkylmässiga antalet personer som pensioneras. Medelåldern på basis av dessa kalkylmässiga nypensioneringar utgör den förväntade pensioneringsåldern.

Formel för beräkning av den förväntade pensioneringsåldern:

Pensioneringssannolikheten i åldern j fås genom följande formel:

$$A_j = e_j \prod_{k=m}^{j-1} (1 - e_k - y_k)$$

Den förväntade pensioneringsåldern är åldersmedeltalet för siffrorna A_j :

$$E_m = \left(\sum_{j=m}^{70} j A_j \right) / \sum_{j=m}^{70} A_j$$

e_j = pensioneringsfrekvensen i åldern j
 y_j = dödsrisken i åldern j
 m = vald utgångsålder

Fram till slutet av år 2004 var den allmänna pensionsåldern i Finland 65 år. Därför var slutåldern i formeln år 2004 och före det 65 år. I början av år 2005 ändrades den allmänna pensionsåldersgränsen så att man kan gå i ålderspension flexibelt i åldern 63–68 år. Därför höjdes den övre åldersgränsen i formeln för beräkning av den förväntade pensioneringsåldern till 70 år i början av år 2005. Tidsserierna har dock inte avskurits på grund av detta, eftersom det har bedömts att höjningen av slutåldersgränsen från 65 till 70 år höjer den förväntade pensioneringsåldern med endast cirka 0,1 år.

Krav på den förväntade pensioneringsåldern

- Det beskrivande måttet reagerar på rätt sätt på förändringar i pensioneringsfrekvensen. Det sjunker, om pensioneringsfrekvensen stiger i någon åldersgrupp som är yngre än pensionsåldern, och stiger, om pensioneringsfrekvensen sjunker.
- Det beskrivande måttet reagerar endast på förändringar i pensioneringsfrekvensen. Det får inte påverkas av befolkningsrelaterade fenomen, såsom befolkningens åldersstruktur.
- Det beskrivande måttet reagerar omedelbart på förändringar i pensioneringsfrekvensen, eftersom beräkningarna grundar sig på nya pensioner. Om beräkningarna gjordes på basis av dem som redan pensionerats skulle förändringarna i resultaten uppkomma mycket långsamt.
- Det statistiska material som behövs i kalkylerna är tillgängligt. Pensionsskyddscentralen upprätthåller ett centralregister över alla arbetspensioner och arbetspensionsförsäkrade, vilket möjliggör en frekvensbaserad granskning.

Den förväntade pensioneringsåldern fyller mycket väl de fyra ovan nämnda grundförutsättningarna. Ett krav som ytterligare kunde tilläggas vore till exempel internationell jämförbarhet. Det kan dock vara problematiskt att få jämförbart material, även om det har lyckats i fråga om Norden. Det är inte heller ändamålsenligt att för en liten population beräkna den förväntade pensioneringsåldern, eftersom antalet löpande pensioner i varje åldersklass inom populationen bör beskriva pensioneringssannolikheten. Redan detta krav resulterar i en så stor population, att det inte är ändamålsenligt att beräkna den förväntade pensioneringsåldern för personalen i ett enskilt företag.

2 Den förväntade pensioneringsålderns utveckling

Den genomsnittliga förväntade pensioneringsåldern inom arbetspensionssystemet var 59,4 år 2008, med andra ord en minskning på 0,1 år från de två åren innan. En liten minskning ägde även rum i den förväntade pensioneringsåldern för 50-åringar. År 2008 var denna siffra 61,4 år. Den förväntade pensioneringsåldern för såväl 25- som 50-åringar har dock stigit med ett halvt år sedan 2002. Det var tidpunkten för överenskommelsen om pensionsreformens innehåll och mål. Före reformen av arbetspensionslagarna var förändringarna i den förväntade pensioneringsåldern små, närmast kunde en liten höjning skönjas i den förväntade pensioneringsåldern för personer över 50 år.

Från och med pensionsreformen år 2005 har alla – utan att få mindre pension – kunnat ålderspensionera sig i 63 års ålder mot tidigare 65 år. Under det första året utnyttjade uppskattningsvis 11 000 personer i åldern 63–64 år denna möjlighet. Utan dessa pensioneringar skulle den förväntade pensioneringsåldern år 2005 ha varit uppskattningsvis 0,2 år högre.

År 2008 var den förväntade pensioneringsåldern för en 25-åring inom den privata sektorn 59,7 år, vilket är detsamma som året innan. År 1986 var den förväntade pensioneringsåldern lägst (56,6 år). Inom den privata sektorn infördes då pensionsslag med flexibla pensionsåldersarrangemang, den individuella förtidspensionen och den förtida ålderspensionen. Den förväntade pensioneringsåldern för 50-åringar steg snabbt efter dykningen år 1986 (58,4 år) men har nu förblivit densamma de senaste tre åren, med andra ord 61,8 år.

Inom den offentliga sektorn har den förväntade pensioneringsåldern stigit klart mer än i den privata sektorn. Sedan år 2002 har den förväntade pensioneringsåldern för en 25-åring stigit med 1,5 år inom den offentliga sektorn och med 0,5 år inom den privata sektorn. År 2008 steg den förväntade pensioneringsåldern för 25-åringar inom den offentliga sektorn med 0,1 år till 60,1 år, men den förväntade pensioneringsåldern för 50-åringar förblev densamma, med andra ord 62,2 år. Fram till år 2006 var de bägge förväntade pensioneringsåldrarna inom den privata sektorn högre än inom den offentliga, men år 2007 blev situationen den motsatta.

Även om det finns vissa skillnader mellan den förväntade pensioneringsåldern för män och kvinnor i den offentliga sektorn (figur 3.b) har skillnaderna mellan könen i arbetspensionssystemet som helhet hela tiden minskat. År 2008 var den förväntade pensioneringsåldern för 25-åriga män 59,3 år och för 25-åriga kvinnor 59,4 år. Den förväntade arbetspensioneringsåldern för alla åldersklasser från 25 år framåt visas i figur 2.

Figuren visar att den förväntade pensioneringsåldern för unga kvinnor är aningen högre än för männen, men efter 50 blir den istället lägre. För yngre män beror den lägre förväntade pensioneringsåldern på att invalidpensionsfrekvensen för män i dessa åldersklasser är högre än för kvinnorna. Skillnaden jämnas ut med åldern.

Perspektiv på den kommande utvecklingen

Det viktigaste långsiktiga målet i samband med pensionsreformen blev att senarelägga pensioneringarna med 2–3 år. Detta följs upp med hjälp av den förväntade pensioneringsåldern för 25-åringar.

Pensionsreformen, som trädde i kraft i början av 2005, förväntas höja den förväntade pensioneringsåldern betydligt. I samband med förberedandet av lagen gjorde man på Pensionsskyddscentralen några uppskattningar om pensioneringsålderns utveckling. Enligt dessa uppskattningar skulle den förväntade pensioneringsåldern stiga med 0,7 år från år 2002 fram till år 2011. På motsvarande sätt skulle ökningen fram till år 2015 uppgå till 1,2 år. Hittills har den förväntade pensioneringsåldern stigit med 0,6 år. Den förväntade pensioneringsåldern har alltså stigit ungefär som väntat, trots att ingen höjning har ägt rum under de två senaste åren.

Pensionsreformen innehöll flera åtgärder vars syfte var att senarelägga pensioneringen. Intjäningsprocenten, en viktig ekonomisk drivfjäder, har höjts till 4,5 procent för åren mellan 63 och 68. Ju längre man arbetar, desto större blir ålderspensionen tack vare bonustillväxten. Man tjänar även in ny pension på arbete som utförs vid sidan om pensionen.

Arbetslöshetspensionen har länge utgjort en betydande rutt till pensioneringen (se figurerna 5.a och 5.b samt tabell 4), och indragandet av den kommer att senarelägga pensioneringar. Antalet arbetslöshetspensionerade kommer att vara högt ännu år 2009, när den yngsta åldersklassen som är berättigad till arbetslöshetspension (dem som är födda 1949) fyller 60 år. Följande åldersklasser omfattas av arbetslöshetsskyddet fram till 62 års ålder, då de beviljas oförminskad ålderspension.

Fler av förändringarna i åldersgräns som genomförts under 2000-talet i olika slags pensioner påverkar pensioneringsåldern. Å ena sidan gör den flexibla ålderspensionsåldern det möjligt att gå i oförminskad ålderspension i ett tidigare skede än förut, å andra sidan sporrar det till att fortsätta i arbetslivet efter fyllda 65. Åldersgränsen för förtida ålderspension steg till 62 år, med andra ord kan ålderspension numera tas ut högst ett år i förtid. Den nedre åldersgränsen för deltidspension steg igen till 58 år, men det är nu möjligt att vara deltidspensionär ända till 68 års ålder.

Något som också höjer den förväntade pensioneringsåldern är att de lägre pensionsåldrarna inom den offentliga sektorn har minskat. En del av dem som pensioneras från den offentliga sektorn har alltså en s.k. personlig eller yrkesbaserad pensionsålder.

Mellan åren 2005–2008 har sysselsättningsgraden hos äldre personer stigit i alla åldersklasser, även om pensioneringsåldern har slutat stiga. Skiftningarna i ekonomin syns inte ännu 2008 i sysselsättningsgraden hos äldre personer. Recessionen lär innebära att såväl sysselsättningsgraden hos äldre personer som den förväntade pensioneringsåldern kommer att sjunka under de närmaste åren. Som värst kan den nuvarande recessionen leda

till att människor tar sin tillflykt till pensioneringen, vilket i längden försvårar en positiv utveckling.

I det långa loppet kan man vänta sig att efterfrågan på den äldre arbetskraften ökar i takt med att ekonomin så småningom repar sig. Finlands åldersstruktur kan leda till en brist på arbetskraft nästa årtionde, med följd att sysselsättningsgraden hos äldre snabbt stiger och att pensioneringen skjuts på framtiden. Den flexibla ålderspensionsåldern stöder även denna utveckling.

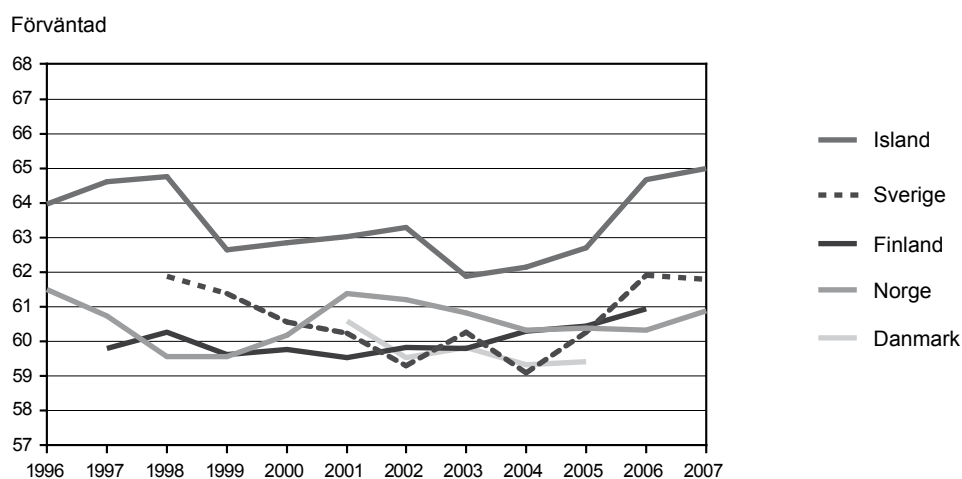
Pensioneringsåldern i Norden

På initiativ av Pensionsskyddscentralen tillsattes år 2005 en arbetsgrupp för att utreda ett samnordiskt mått för pensioneringsåldern, en beräkningsformel för det och ett jämförbart statistikmaterial. I februari 2008 publicerades en samnordisk rapport över arbetsgruppens resultat, *Expected effective retirement age in the Nordic countries* (Finnish Centre for Pensions, Statistical Report 2/2008). Där har pensioneringsåldern i de olika nordiska länderna för första gången räknats med ett jämförbart mått.

Den nordiska förväntade pensioneringsåldern (i likhet med de nationella måtten) räknas enligt en motsvarande princip som den förväntade livslängden. Den är oberoende av befolkningens åldersstruktur. Den nordiska förväntade pensioneringsåldern räknas för 30- och 50-åringar och den grundar sig på de nordiska statistikbyråernas arbetslivsstatistik.

De senaste jämförbara nordiska siffrorna som finns tillgängliga är från 2006. Då gick finländare i pension ett halvt år senare än norrmännen och ett år före svenskarna. Information gällande Sverige, Norge och Island finns även tillgänglig från år 2007. Information om ämnet publiceras även på internet, adress www.etk.fi.

Figur. Den förväntade pensioneringsåldern för en 30-åring i Norden

Enligt den nordiska mätaren år 2006 var den förväntade pensioneringsåldern för finländare som fyllt 30 år 60,9 år, och 62,1 år för dem som fyllt 50. Vår nationella mätare visade då på en förväntad pensioneringsålder på 61,5 år för dem som fyllt 50 år.

Underlagsmaterialet i den samnordiska rapporten och materialet som producerats för nationell jämförelse skiljer sig i viss mån från varandra. Skillnaderna i resultaten är dock små, och båda måtten reagerar likadant på förändringar.

Pensionsskyddscentralen använder fortfarande i första hand det nationella måttet, som presenteras i denna rapport, för att beskriva förändringar i den förväntade pensioneringsåldern och skillnaderna i pensioneringsåldern för olika grupper. Den nordiska jämförelsen kompletterar bilden av pensioneringsåldern i Finland. De nationella siffrorna i Finland är något lägre än värdena på det nordiska måttet.

3 Definitioner som använts

Pensioneringsåldern beskrivs med tre medeltal: **förväntad pensioneringsålder**, **median** och **genomsnittsålder**. Formeln för uträkningen av den förväntade pensioneringsåldern har presenterats på sidan 14. Medianåldern är den mittersta observationen i materialet och innebär att hälften av de nypensionerade är yngre och hälften äldre än detta. Genomsnittsåldern är det aritmetiska medeltalet för de nypensionerades ålder. När medianen och genomsnittsåldern räknas används åldern vid pensioneringens början.

Medeltalen ovan beskriver pensioneringsåldern på olika sätt och passar således för olika ändamål. Därför är det motiverat att även framöver publicera alla tre medeltal. Till exempel i internationella jämförelser används oftast medeltalet. Medeltalet är även det genomsnittstal som alla känner till och som därför används ofta. Eftersom pensioneringsålderns fördelning är mycket snedvriden, beskriver den mittersta observationen (medianen) å andra sidan mycket väl den typiska pensioneringsåldern. Den förväntade pensioneringsåldern mäter å sin sida bäst förändringen i pensioneringsåldern i tiden.

Med **arbetspensionerade** avses personer vilkas pension på basis av den egna yrkesbanan (annan än deltidspension) började under det aktuella året och vilkas pensionsrätt har börjat tidigare, men för vilka beslutet om pension getts först under statistikåret. Dessutom förutsätts det att personen inte har fått pension på basis av sin egen yrkesbana åtminstone på två år. I siffrorna för de olika pensionslagen förutsätts att personen inte har fått pension enligt respektive slag på två år. I fråga om dem som ålderspensioneras granskas att personen ifråga inte har fått pension på basis av sin egen yrkesbana (gäller inte deltidspension) på två år. Familjepensioner finns inte alls med i granskningen.

De som gått i deltidspension anses inte vara pensionerade. De anses gå i pension först när de efter deltidspensionen går i någon annan pension, oftast ålderspension. Om hälften av deltidspensionärerna skulle anses ha gått i pension och hälften anses vara kvar i arbetslivet, skulle den förväntade pensioneringsåldern vara ett halvt år lägre än för närvarande. I slutet av 2008 fick ca 29 000 personer deltidspension.

Sektorsvis görs granskningen alltid med hänsyn till den aktuella sektorn, vilket innebär att man i konklusionerna om pensioneringarna endast ger akt på pensionerna inom sektorn i fråga. När det gäller hela arbetspensionssystemet förutsätts det att personen inte har haft pension från någondera sektorn på två år.

Med **arbetspensionsförsäkrade** avses i denna publikation personer som omfattas av pensionskyddet och som inte får pension som grundar sig på den egna yrkesbanan (deltidspension undantagen). Den arbetspensionsförsäkrade befolkningen under granskningsåret beräknas på basis av de arbetspensionsförsäkrade i slutet av föregående år.

Arbetspensionssystemet består av den privata och den offentliga sektorn. Av de arbetspensionsförsäkrade arbetar cirka tre av fyra inom den privata sektorn och var tredje inom den offentliga sektorn. Försäkrade som under året arbetar inom båda sektorerna utgör nästan 8 procent av alla försäkrade.

Den **privata sektorn** omfattar följande:

- Lagen om pension för arbetstagare ArPL
- Lagen om sjömanspensioner SjPL
- Lagen om pension för företagare FöPL
- Lagen om pension för lantbruksföretagare LFöPL
- Lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare AVSTÖL

Den **offentliga sektorn** omfattar följande:

- Lagen om statens pensioner StaPL
- Lagen om kommunala pensioner KomPL
- Pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan KyPL

Till den offentliga sektorn hör också personalen på Folkpensionsanstalten och Finlands Bank, Ålands landskapsregering samt riksdagsledamöterna och medlemmarna i statsrådet.

4 Lagändringar som bör beaktas i tolkningen av statistiken

1.1.1986 Inom den privata sektorn infördes individuell förtidspension (nedre åldersgräns 55 år) och förtida ålderspension (nedre åldersgräns 60 år)

Inom den privata sektorn trädde lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (KoPL) i kraft.

Beslut fattades om att höja åldersgränsen för arbetslöshetspension från 55 tillbaka till 60 år så att nya åldersklasser inte längre skulle omfattas av arbetslöshetspensionen. Följande nya åldersklass fick arbetslöshetspension först 1991 när den fyllde 60 år.

1.1.1987 Inom den privata sektorn infördes deltidspension (nedre åldersgräns 60 år).

1.7.1989 Inom den offentliga sektorn infördes individuell förtidspension (nedre åldersgräns 55 år), förtida ålderspension (nedre åldersgräns 58 år) och deltidspension (nedre åldersgräns 58 år)

- 1.1.1991 Lagen om sjömanspensioner (SjPL) ändrades så att Sjömanspensionskassan knöts till ansvarsfördelningssystemet inom den privata sektorn.
- 1.1.1994 Åldersgränsen för individuell förtidspension steg från 55 till 58 år (för personer födda efter 1939). Samtidigt gjordes villkoren för erhållande av individuell förtidspension något lindrigare. Villkoren för arbetslöshetspension stramades åt i gengäld.
Åldersgränsen för deltidspension sjönk också inom den privata sektorn till 58 år.
- 1.1.1998 KoPL reformerades så att den började omfatta alla mindre anställningar inom den privata sektorn, så kallade kortjobb. Det medförde att kretsen av de försäkrade blev större. Motsvarande ändringar gjordes också i lagarna om arbetspension inom den offentliga sektorn.
- 1.7.1998 Åldersgränsen för deltidspension sjönk temporärt från 58 till 56 år.
- 1.1.2000 Åldersgränsen för individuell förtidspension steg från 58 till 60 år (för personer födda efter 1943). Inom den offentliga sektorn kunde åldersgränsen under vissa förutsättningar vara 58 år också för personer födda åren 1944–1946 och 59 år för personer födda år 1947.
Från villkoren för arbetslöshetspension avskaffades kravet på s.k. återstående tid.
- 1.1.2003 Den temporära sänkningen av åldersgränsen för deltidspension upphörde och åldersgränsen återställdes vid 58 år för alla som är födda efter 1946.
- 1.1.2004 Inom den privata sektorn kunde individuell förtidspension endast beviljas personer födda 1943 eller tidigare, inom den offentliga sektorn under vissa förutsättningar även dem som är födda 1944–1947.
- 1.1.2005 Allt arbete i åldern 18–67 år som uppfyller arbetspensionslagarnas krav på försäkringsskyldighet ska försäkras, även arbete vid sidan av pension. Tidigare var åldersgränsen i lagarna om pension för arbetstagare 14 år och försäkringsskyldigheten upphörde senast när arbetstagaren fyllde 65 år.
Allt arbete i 18–67 års ålder ökar pensionen. Arbetspensionerade har rätt till pension efter ett pensionsfall, om de sammanlagda arbetsinkomsterna under yrkesbanan överstiger ett gränobelopp som bestäms i lagen. Av personer under 23 år krävdes förut att de i minst 12 månader hade haft arbete som omfattades av lagen för att få rätt till pension.
Det är möjligt att gå i ålderspension enligt eget val i 63–68 års ålder.
Personer som är födda efter år 1949 har inte längre rätt till arbetslöshetspension.

1 Effective retirement age and expected effective retirement age

The traditional ways of measuring effective retirement age, arithmetic mean and median, are not well suited to measuring changes over time. As the population ages, the average age of those who retire increases, even if the retirement risk in each age group does not change at all. This becomes apparent especially now, as the post-war baby-boomers are retiring. The first baby-boomer age group, those born in 1945, reached the age of 63 in 2008. For this reason the total number of people who have retired increased clearly from previous years, and at the same time the average and median for the effective retirement age started increasing again. From 2007 the arithmetic mean increased by 0.4 years and the median by 0.6 years.

For this reason the Finnish Centre for Pensions has developed an indicator to measure the effective retirement age which is not affected by the age structure of the population. The indicator is called expected effective retirement age (expectancy). The indicator describes the development in the effective retirement age. The indicator reacts immediately and in the right direction to changes in retirement risk. The indicator was introduced in 2003. As regards the private sector the expected effective retirement age has been calculated from 1983 and as regards the whole earnings-related pension scheme from 1996.

The expectancy is calculated for both 25-year-olds and 50-year-olds. The expectancy for 25-year-olds describes the effective retirement age for the whole population insured for earnings-related pension benefits, and it is used as the official indicator to describe changes in effective retirement age. One reason for calculating the expectancy for 50-year-olds is that it is mainly the retirement intentions of persons who have reached the age of 50 which can be influenced by pension policy. Of those who retire, approximately 10 per cent are aged less than 50 years. In this group the nature of the illnesses and disabilities is often such that continued stay at work is not possible.

Definition and calculation mode of the expected effective retirement age

The expected effective retirement age describes the average effective retirement age for insured persons of a specific age on the assumption that the age-specific retirement risk and mortality rate for each age group remain at the level of the year of observation.

The expected effective retirement age is calculated by first calculating the insured persons' mortality rate and retirement risk for each age group during the year of observation. Using these proportions it is possible to calculate how many of a group of insured of a certain size and of a certain age (for instance 100,000 25-year-olds) would retire within one year. The number of insured which remains at a one year higher age is obtained by subtracting from the original number those who have retired and the number of deceased calculated from the mortality rates. Continuing in this way age by age until the retirement age for an old-age pension, the calculated numbers of those retiring are obtained for each age group. The average age calculated from these assumed retirements is the expected effective retirement age.

The calculation formula for the expected effective retirement age:

The probability of retirement at age j is obtained from the formula:

$$A_j = e_j \prod_{k=m}^{j-1} (1 - e_k - y_k)$$

and the expected effective retirement age is the age average of figures A_j

$$E_m = \left(\sum_{j=m}^{70} j A_j \right) / \sum_{j=m}^{70} A_j$$

e_j = retirement risk at age j

y_j = mortality risk at age j

m = chosen starting age

Until the end of 2004 the general retirement age in Finland was 65 years. Therefore the termination age in the formula was 65 years for 2004 and the years before that. From the beginning of 2005 the retirement age changed so that it is possible to retire on an old-age pension flexibly between the ages of 63 and 68 years. For this reason the upper age limit in the calculation formula for the expectancy was raised to 70 years as of 2005. However, the time series have not been interrupted due to this, since it has been estimated that raising the termination age from 65 to 70 years will increase the expectancy by only about 0.1 years.

Requirements set for the expectancy

- The indicator reacts in a correct way to changes in retirement risk. It decreases when the retirement risk increases in some age group younger than the retirement age and increases when the retirement risk decreases.
- The indicator reacts only to changes in retirement risk. It must not be affected by population phenomena such as the age structure of the population.
- The indicator reacts immediately to changes in retirement risk, since the calculations are based on the number of new pensions (inflow). If the calculations were made on the number of retired (stock), the changes would appear in the results only slowly.
- The statistical data needed for the calculation of the indicator is available. The Finnish Centre for Pensions maintains a centralised register of all earnings-related pensions and persons insured for earnings-related pension benefits, which makes an analysis based on retirement risk possible.

The expected effective retirement age meets these four basic criteria quite well. A further criterion could be, for instance, international comparability. However, obtaining comparable data may be problematic, but as regards the Nordic countries this has been done successfully. It is also not very useful to calculate the expectancy for a small core group, since the number of new pensions in each age group in the core population should reflect the probability of retirement. This criterion already requires such a large core population that, for instance, calculating the expectancy for the personnel of a single company is not useful.

2 Development of the expected effective retirement age

In 2008 the expected effective retirement age in the earnings-related pension scheme was 59.4 years, i.e. 0.1 years lower than in the two previous years. The expectancy for 50-year-olds also decreased slightly. In 2008 the expectancy for 50-year-olds was 61.4 years. However, the expectancy for both 25-year-olds and 50-year-olds has increased by more than six months since 2002. At that time the contents and the objectives of the 2005 pension reform were agreed on. Before the pension reform the changes in expected effective retirement age were small, although a slight increase could be observed mainly in the expectancy for over 50-year-olds.

Through the 2005 pension reform everyone obtained the possibility of retiring on an old-age pension without any reduction already at the age of 63 instead of the previous 65 years. During its first year an estimated 11,000 persons made use of this opportunity offered by the reform at the age of 63 or 64 years. Without these retired persons the value of the expectancy in 2005 would have been 0.2 years higher.

In 2008 the expectancy for 25-year-olds in the private sector was 59.7 years, i.e. the same as the year before. At its lowest the expectancy was in 1986 (56.6 years). At that time the legislation on flexible pension arrangements in the private sector took effect, i.e. the individual early retirement pension and the early old-age pension. Also the expectancy for 50-year-olds increased rapidly after the dive in 1986 (58.4 years), but it has now for the last three years remained the same, i.e. 61.8 years.

In the public sector the expectancy has increased clearly more than in the private sector. Since 2002 the expectancy for 25-year-olds has in the public sector increased by 1.5 years and in the private sector by 0.5 years. In 2008 the expectancy for 25-year-olds in the public sector increased by a further 0.1 years to 60.1 years, but the expectancy for 50-year-olds stayed the same as the previous year, i.e. 62.2 years. Up to 2006 the expected effective retirement ages were higher in the private sector than in the public sector, but in 2007 the situation was reversed.

Even though there are in the public sector slight differences in effective retirement age for women and for men (Figure 3.b), the differences between the genders in the whole earnings-related pension scheme have continually diminished. In 2008 the expected effective retirement age for 25-year-old men was 59.3 years and for women 59.4 years. Figure 2 describes the

expectancy for those who have retired on an earnings-related pension for all age groups from 25 years onwards. The figure indicates that for young women the expectancy is slightly higher than for men, but after the age of 50 the expectancy for women is lower than for men. The lower value of the expectancy for younger men can be explained by the fact that in these age groups the retirement risk regarding disability pensions for men is higher than for women. The difference levels out with age.

Factors affecting the future

A long-term objective set in connection with the 2005 pension reform was to postpone retirement by 2–3 years. The achievement of this objective is monitored through the expectancy for 25-year-olds.

The pension reform which took effect at the beginning of 2005 is expected to clearly increase the effective retirement age. The Finnish Centre for Pensions produced estimates of the development of the effective retirement age as the new legislation was prepared. It was estimated that the expectancy will increase by 0.7 years from 2002 to 2011. Correspondingly the estimated increase by 2015 is 1.2 years. So far the expectancy has increased by 0.6 years. The expectancy has thus increased more or less in line with the estimate, although in the last two years there has been no increase.

The pension reform included several measures intended to postpone retirement. The main financial incentive is the accelerated accrual rate of 4.5 per cent between ages 63 and 68. When you work longer the old-age pension also increases especially as a consequence of the accelerated accrual rate. Work alongside the receipt of a pension also accrues new pension rights.

The unemployment pension has for a long time been an important retirement pathway (see Figures 5.a and 5.b and Table 4), and its abolishment will thus postpone retirement. In 2009 the number of persons who retire on an unemployment pension will still be high, as the youngest age group which is entitled to unemployment pension (those born in 1949) reach the age of 60. The subsequent age groups will remain covered by unemployment security until the age of 62, at which time they are awarded old-age pension without any reductions.

The many changes carried out in the age limits for different pension benefits in the 2000s affect the effective retirement age. On one hand, the flexible retirement age makes it possible to retire on an old-age pension without any reductions at a younger age than before, but, on the other hand, the flexible retirement age encourages continued stay at work beyond the age of 65. The age limit for the early old-age pension was increased to 62 years, which means that the old-age pension may be taken early by at the most one year. The age limit for the part-time pension was raised back to 58 years, but now it is possible to continue on the part-time pension until the age of 68.

Another factor which also affects the expectancy is the diminishing use of lower retirement ages in the public sector. Of those who retire from the public sector some people still have individual or occupational retirement ages.

In 2005–2008 ageing people's employment rate increased in all age groups even though the increase in effective retirement age stagnated. The turnaround in the economy could not yet be observed in both ageing people's employment rate in 2008. The economic slump will

probably mean a decrease in ageing people's employment rate and the expected effective retirement age in the next few years. In the worst of cases, the current economic downturn may mean a rush to retire, which in the long term hampers favourable development.

In the longer term the expectation is that the demand for ageing labour force increases at the same time as the economic situation improves. The Finnish age structure may in the next decade result in a shortage of labour, as a consequence of which ageing people's employment rate also increases rapidly and retirement is postponed. This is also supported by the flexible retirement age.

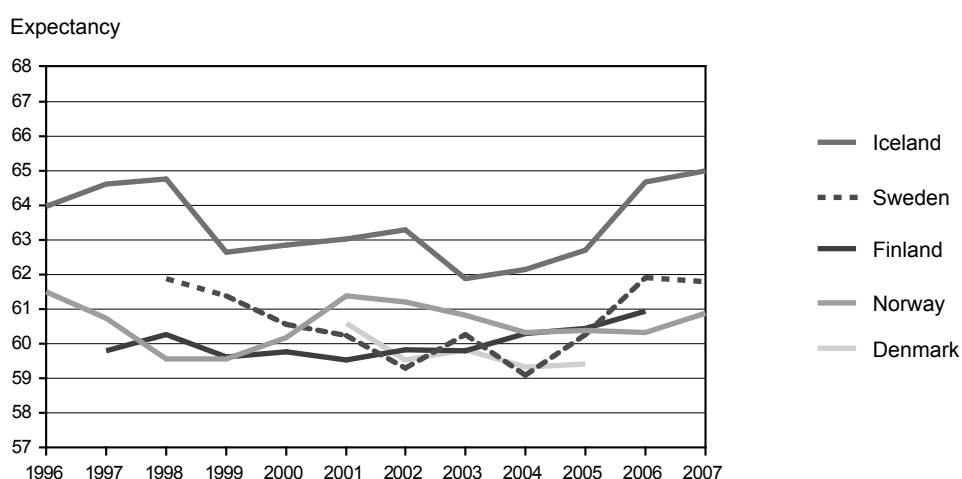
Retirement age in the Nordic countries

In 2005 a working group was established at the initiative of the Finnish Centre for Pensions to develop a joint Nordic indicator for the effective retirement age, its calculation mode and commensurable statistical data. In February 2008 a joint Nordic report on the results of the working group, *Expected effective retirement age in the Nordic countries* (Finnish Centre for Pensions; Statistical Report 2/2008), was published. The report calculates for the first time the effective retirement age in the different Nordic countries using a comparable indicator.

The Nordic expected effective retirement age (like the national expectancies) is calculated according to a similar principle as life expectancy. The indicator is independent of the age structure of the population. The Nordic expectancy is calculated for 30-year-olds and 50-year-olds, and it is based on the employment statistics published by the statistics offices of the Nordic countries.

The latest commensurable Nordic figures are available for 2006. At that time Finns retired at a six month higher age than Norwegians and at a one year younger age than Swedes. As regards Sweden, Norway and Iceland data are available also for 2007. Data on this topic are also published on the website of the Finnish Centre for Pensions at www.etk.fi.

Figure. *Expected effective retirement age for 30-year-olds in the Nordic countries*

In 2006 the effective retirement for Finns who had reached the age of 30 was 60.9 years and for those who had reached the age of 50 62.1 years, according to the Nordic indicator. At that time the national indicator stated 61.5 years as the effective retirement age for persons who had reached the age of 50.

The core data in the joint Nordic comparison and the data produced for national comparison differ from each other to some extent. The differences in the results are small, however, and both indicators react to changes in the same way.

The Finnish Centre for Pensions still primarily uses the national indicator presented in this report to describe changes in expected effective retirement age and differences in effective retirement age between different groups. The Nordic comparison complements the picture of the effective retirement age in Finland. The Finnish national expectancy figures are slightly lower than the values of the Nordic indicator.

3 Concepts used

The effective retirement age is described by three indicators: **the expected effective retirement age, the median** and **the average age**. The formula for calculating the expected effective retirement age is explained on page 28. The median age is the middle-most observation, i.e. fifty per cent of those who have retired are younger than this and fifty per cent are older. The average age is the arithmetic mean of the ages of those who have retired. When calculating the median and the average age, the age at the start of the pension is used.

The numbers presented describe the effective retirement age in different ways and are thus suitable for different purposes. Therefore it is justifiable to publish all three numbers also in the future. For instance international comparisons usually use the average. The average is also a number everyone knows and understands, and therefore is also often used. On the other hand, since the distribution of the effective retirement age is very skew, the middle-most observation, i.e. the median, describes a very typical effective retirement age. The expectancy in its turn best describes the changes over time in the effective retirement age.

The persons having retired on an earnings-related pension includes persons whose pension based on their own work history started during the year of statistics or whose entitlement to a pension started earlier but whose pension decision was issued only in the year of statistics. A further requirement is that the person has not received a pension based on his own work history for at least two years. For the figures regarding each type of pension the requirement is that the person has not received a pension of that type for two years. As regards persons who have retired on an old-age pension the requirement is that the person has not received a pension of any type based on his own work history (does not concern part-time pensions) for two years. Survivors' pensions are not included at all in the analysis.

Persons who have started receiving a part-time pension are not considered as having retired. They are not considered as having retired until they following the part-time pension start receiving some other pension, usually an old-age pension. If half of the part-time pension recipients were considered as having retired and half as being in employment, the value of the expectancy would be approximately six months lower than the value published here. At the end of 2008 there were approximately 29,000 part-time pension recipients.

The analysis per sector is always carried out from the viewpoint of the relevant sector, in other words, when considering retirement only the pensions of the sector in question are surveyed. For the whole earnings-related pension scheme the criterion is that the person has not received a pension from either sector for two years.

In this publication, **insured persons within the earnings-related pension scheme** are persons covered for pension benefits who do not receive any pension based on the person's own work history (excluding part-time pensions). When determining the population insured for earnings-related pension benefits for the year of observation, the situation at the end of the previous year is used.

The earnings-related pension scheme consists of the private and the public sector. About three-fourths of those insured for earnings-related pension benefits work in the private sector and one-third in the public sector. Over the year approximately 8 per cent of all the insured work in both sectors.

The private sector includes:

- Employees Pensions Act TyEL
- Seamen's Pensions Act MEL
- Self-Employed Persons' Pensions Act YEL
- Farmers' Pensions Act MYEL
- Act on Farmers' Early Retirement Aid LUTUL

The public sector includes:

- State Employees' Pensions Act VaEL
- Local Government Pensions Act KuEL
- Evangelical-Lutheran Church Pensions Act KiEL

The public sector also includes the personnel of the Social Insurance Institution and of the Bank of Finland, the regional government of Åland, as well as the pensions for the Members of Parliament and the members of the Finnish Government.

4 Legislative changes to be taken into account in the analysis of the statistics

1.1.1986 In the private sector the individual early retirement pension (lower age limit 55 years) and the early old-age pension (lower age limit 60 years) were introduced.

In the private sector the Freelance Employees' Pensions Act (TaEL) took effect.

A decision was taken to change the age limit for the unemployment pension from 55 years back to 60 years so that new age groups are no longer entitled to an unemployment pension. The next time a new age group became eligible for an unemployment pension in 1991 after reaching the age of 60.

- 1.1.1987 In the private sector the part-time pension (lower age limit 60 years) was introduced.
- 1.7.1989 In the public sector the individual early retirement pension (lower age limit 55 years), the early old-age pension (lower age limit 58 years) and the part-time pension (lower age limit 58 years) were introduced.
- 1.1.1991 The Seamen's Pensions Act (MEL) was changed so that the Seamen's Pension Fund was linked to the private-sector system for division of liabilities.
- 1.1.1994 The age limit for the individual early retirement pension was increased from 55 to 58 years (for persons born after 1939). At the same time the entitlement criteria for the individual early retirement pension were made slightly less strict. Correspondingly the entitlement criteria for the unemployment pension were tightened.
- The age limit for the part-time pension was also in the private sector lowered to 58 years.
- 1.1.1998 TaEL was reformed to include also all very short-term jobs in the private sector, so a pensions act for short-term temporary jobs took effect, and the group of insured persons was extended. Corresponding changes were also made to the public-sector pension acts.
- 1.7.1998 The age limit for the part-time pension was temporarily lowered from 58 to 56 years.
- 1.1.2000 The age limit for the individual early retirement pension was raised from 58 to 60 years for persons born after 1943. In the public sector the age limit for persons born in 1944–1946 may on certain conditions also be 58 years and for persons born in 1947 59 years.
- The requirement concerning the right to a pension component for projected pensionable service was removed from the entitlement criteria for the unemployment pension.
- 1.1.2003 The temporary lowering of the age limit for the part-time pension was ended, and the age limit was changed back to 58 years for everybody born after 1946.
- 1.1.2004 The individual early retirement pension can now be granted only to persons born in 1943 and earlier, in the public sector on certain conditions also to persons born in 1944–1947.

1.1.2005 Insurance has to be taken out for all work carried out between the ages of 18 and 67 which meets the criteria for the liability to take out pension insurance as determined in the pension acts, including work alongside receipt of a pension. Earlier the lower age limit in the pension acts for employees was 14 years and the liability to take out pension insurance ended at the latest at the age of 65.

All work carried out between the ages of 18 and 67 accrues a pension. In the event of a pension contingency the person insured for pension benefits is entitled to a pension, if the total amount of earnings during the working career exceeds the limit laid down in the act. Earlier one requirement for pension entitlement for persons aged under 23 was that they had accumulated at least 12 months of time in employment covered by the act.

The old-age pension may be taken flexibly between the ages of 63 and 68.

Persons born after 1949 are no longer entitled to an unemployment pension.

I **Eläkkeellesiirtymisikä**

Pensioneringsålder

Effective retirement age

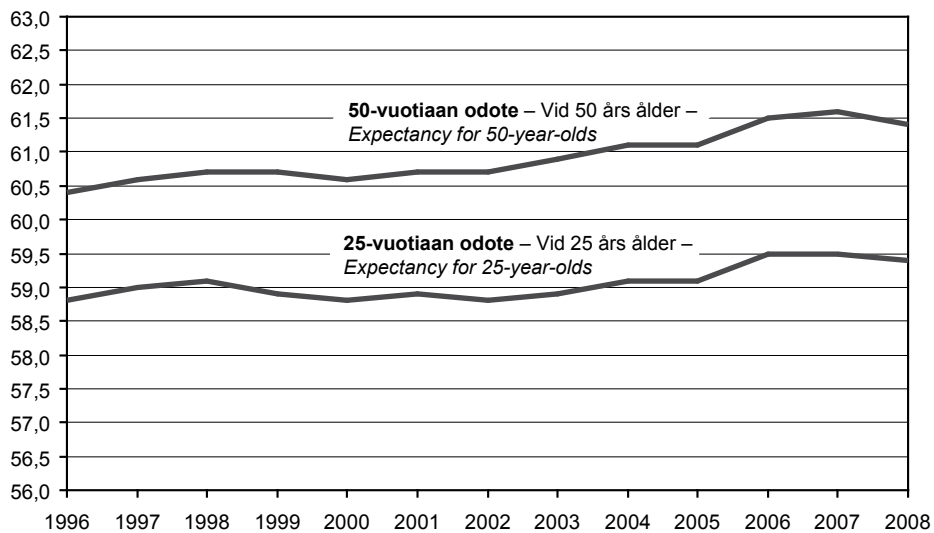
Kuvio 1 Eläkkeellesiirtymisiän odote
 Figur 1 Förväntad pensioneringsålder
 Chart 1 Expected effective retirement age (i.e. expectancy)

Kaikki työeläkkeelle siirtyneet

Alla nya arbetspensionerade

All persons retired on an earnings-related pension

Odote – Förväntad – Expectancy

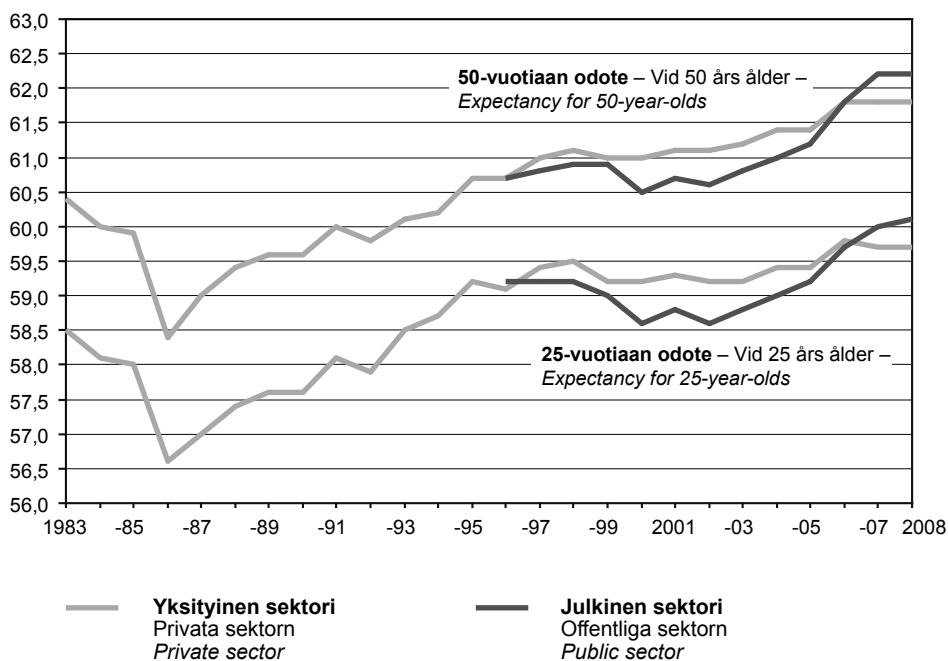

1.a Työeläkkeelle siirtyneet sektoreittain

1.a Nya arbetspensionerade sektorsvis

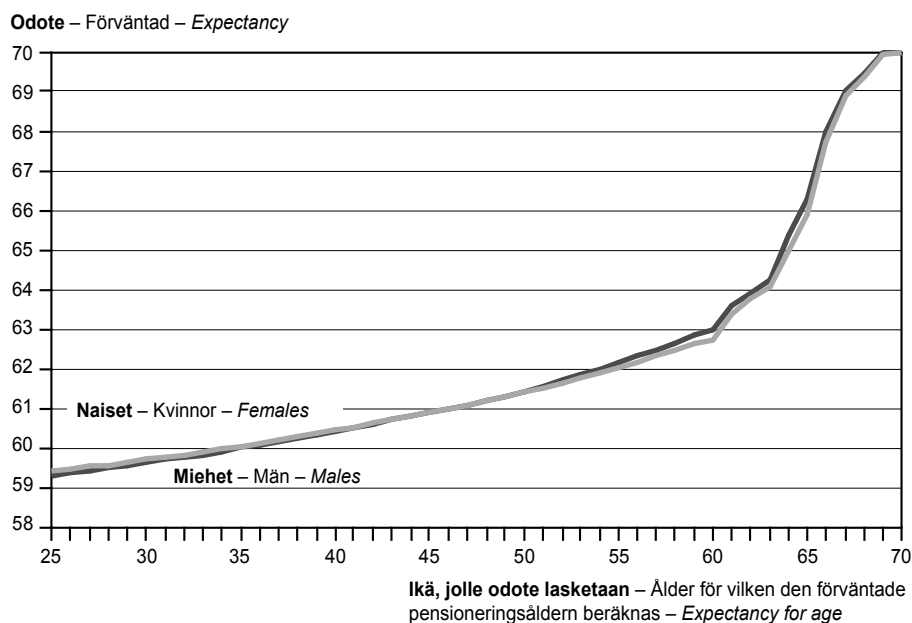
1.a Persons retired on an earnings-related pension by sector

Odote – Förväntad – Expectancy

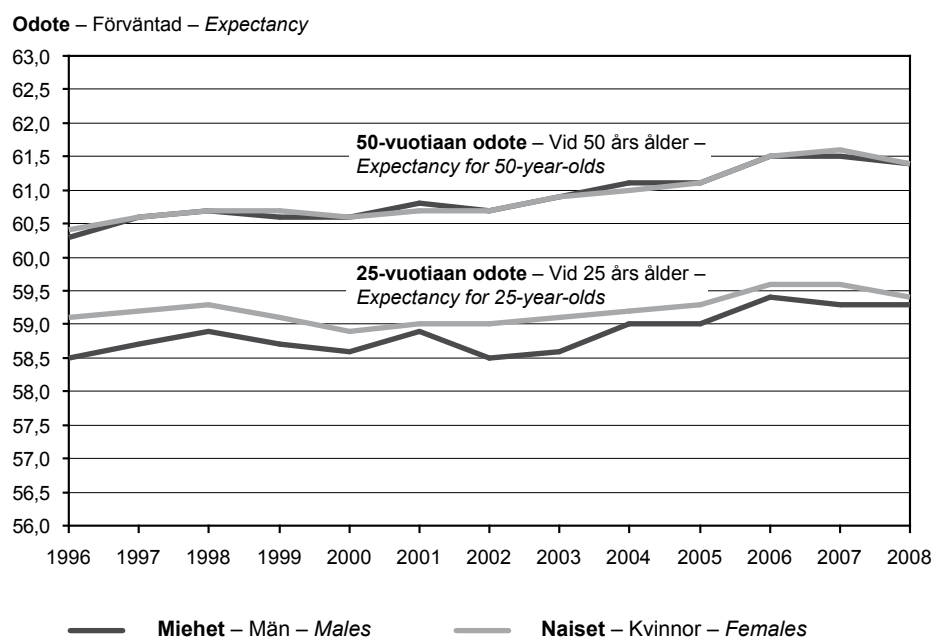
Kuvio 2 Eläkkeellesiirtymisiän odote ikäluokittain vuonna 2008
 Figur 2 Förväntad pensioneringsålder efter åldersgrupp år 2008
 Chart 2 Expected effective retirement age (i.e. expectancy) by age group in 2008

Kaikki työeläkkeelle siirtyneet
 Alla nya arbetspensionerade
 All persons retired on an earnings-related pension

Kuvio 3 Eläkkeellesiirtymisiän odote sukupuolittain
 Figur 3 Förväntad pensioneringsålder efter kön
 Chart 3 Expected effective retirement age (i.e. expectancy) by gender

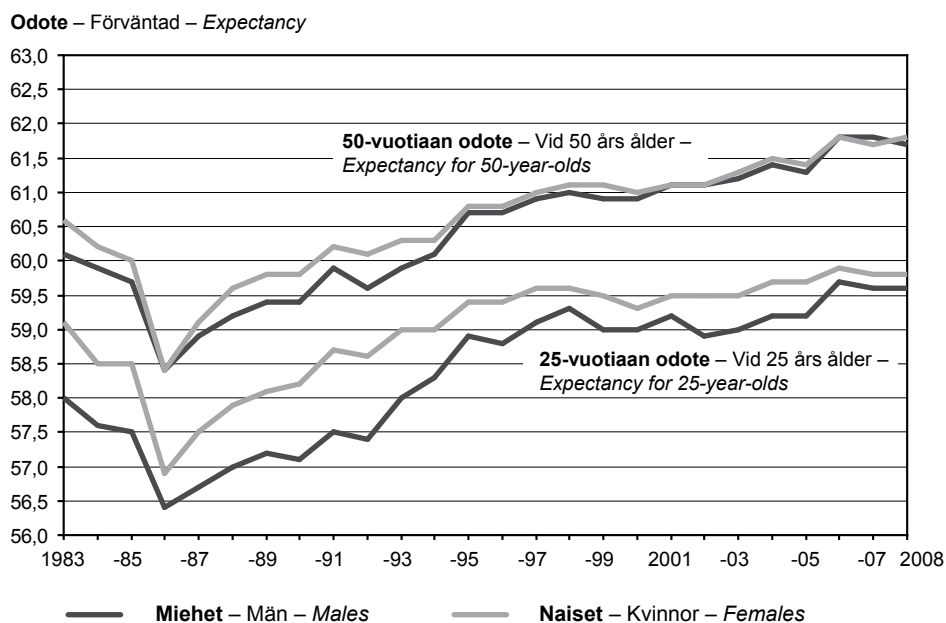
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet
 Alla nya arbetspensionerade
 All persons retired on an earnings-related pension

3.a Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet

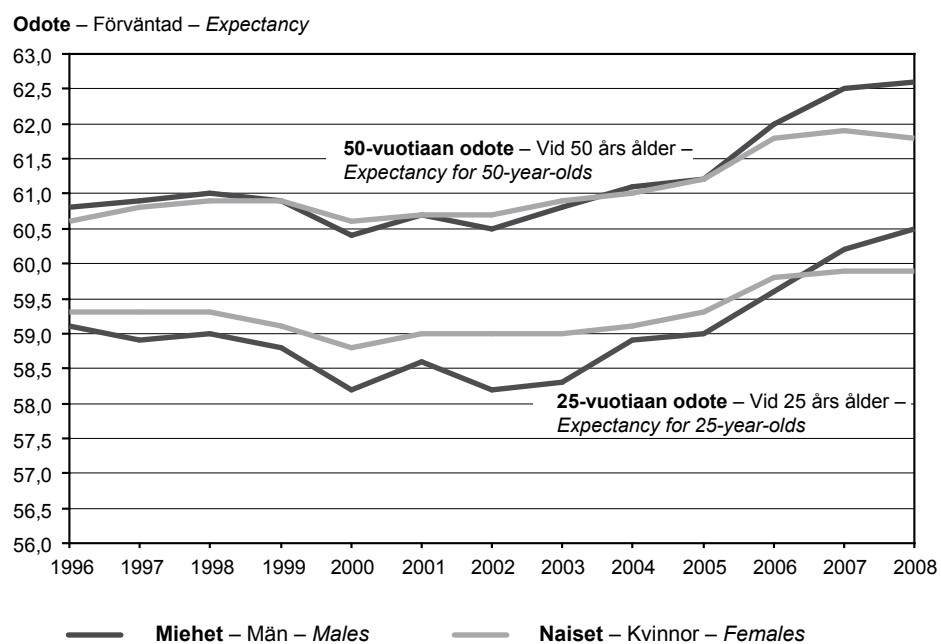
3.a Nya pensionerade inom privata sektorn

3.a Persons retired on a private-sector pension

3.b Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet

3.b Nya pensionerade inom offentliga sektorn

3.b Persons retired on a public-sector pension

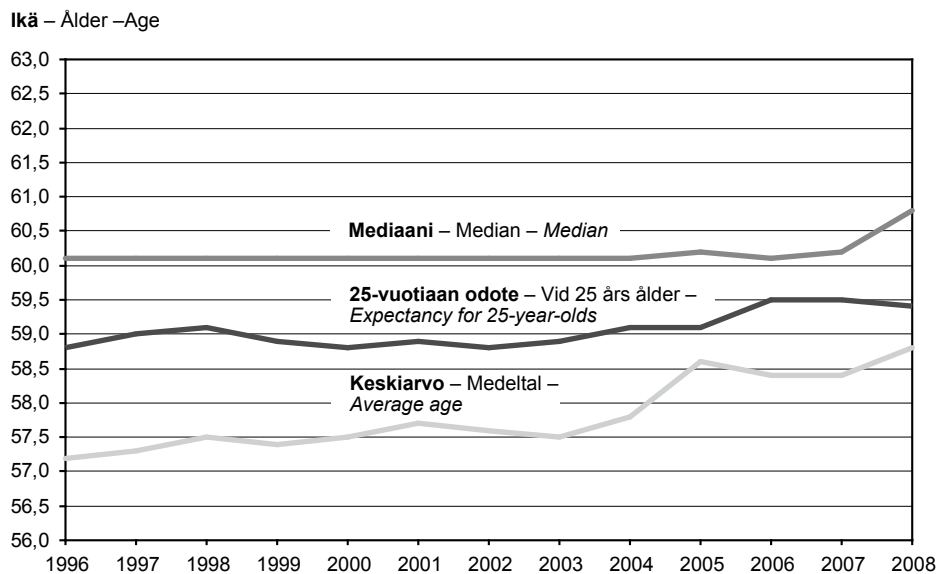

Kuvio 4 Eläkkeellesiirtymisiän odote, keskiarvo ja mediaani
Figur 4 Förväntad pensioneringsålder, medelålder och median
Chart 4 Expected effective retirement age (i.e. expectancy), average and median age

Kaikki työeläkkeelle siirtyneet

Alla nya arbetspensionerade

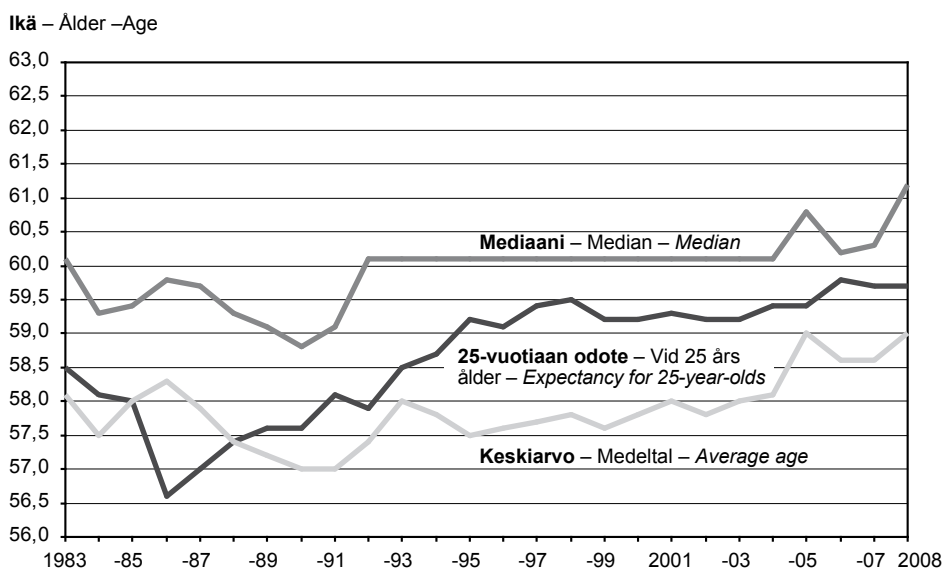
All persons retired on an earnings-related pension

4.a Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet

4.a Nya pensionerade inom privata sektorn

4.a Persons retired on a private-sector pension

1 Eläkkeellesiirtymisiän odote 25- ja 50-vuotiaille
 1 Föväntad pensioneringsålder för 25- och 50-åringar
 1 Expected effective retirement age (i.e. expectancy) for 25- and 50-year-olds

	25-vuotiaalle laskettu odote Beräknats för 25-åringar Calculated for age 25			50-vuotiaalle laskettu odote Beräknats för 50-åringar Calculated for age 50		
	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Kaikki Samtliga All	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Kaikki Samtliga All
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet – Alla nya arbetspensionerade – <i>All persons retired on an earnings-related pension</i>						
1999	58,7	59,1	58,9	60,6	60,7	60,7
2000	58,6	58,9	58,8	60,6	60,6	60,6
2001	58,9	59,0	58,9	60,8	60,7	60,7
2002	58,5	59,0	58,8	60,7	60,7	60,7
2003	58,6	59,1	58,9	60,9	60,9	60,9
2004	59,0	59,2	59,1	61,1	61,0	61,1
2005	59,0	59,3	59,1	61,1	61,1	61,1
2006	59,4	59,6	59,5	61,5	61,5	61,5
2007	59,3	59,6	59,5	61,5	61,6	61,6
2008	59,3	59,4	59,4	61,4	61,4	61,4
Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom privata sektorn – <i>Persons retired on a private-sector pension</i>						
1999	59,0	59,5	59,2	60,9	61,1	61,0
2000	59,0	59,3	59,2	60,9	61,0	61,0
2001	59,2	59,5	59,3	61,1	61,1	61,1
2002	58,9	59,5	59,2	61,1	61,1	61,1
2003	59,0	59,5	59,2	61,2	61,3	61,2
2004	59,2	59,7	59,4	61,4	61,5	61,4
2005	59,2	59,7	59,4	61,3	61,4	61,4
2006	59,7	59,9	59,8	61,8	61,8	61,8
2007	59,6	59,8	59,7	61,8	61,7	61,8
2008	59,6	59,8	59,7	61,7	61,8	61,8
Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom offentliga sektorn – <i>Persons retired on a public-sector pension</i>						
1999	58,8	59,1	59,0	60,9	60,9	60,9
2000	58,2	58,8	58,6	60,4	60,6	60,5
2001	58,6	59,0	58,8	60,7	60,7	60,7
2002	58,2	59,0	58,6	60,5	60,7	60,6
2003	58,3	59,0	58,8	60,8	60,9	60,8
2004	58,9	59,1	59,0	61,1	61,0	61,0
2005	59,0	59,3	59,2	61,2	61,2	61,2
2006	59,6	59,8	59,7	62,0	61,8	61,8
2007	60,2	59,9	60,0	62,5	61,9	62,2
2008	60,5	59,9	60,1	62,6	61,8	62,2

2 Eläkkeellesiirtymisiän odote, keskiarvo ja mediaani
 2 Förväntad pensioneringsålder, medelålder och median
 2 *Expected effective retirement age (i.e. expectancy), average and median*

	Miehet Män Males			Naiset Kvinnor Females			Kaikki Samtliga All		
	Odote Förväntad Expec- tancy	Keskiarvo Medeltal Average age	Mediaani Median Median	Odote Förväntad Expec- tancy	Keskiarvo Medeltal Average age	Mediaani Median Median	Odote Förväntad Expec- tancy	Keskiarvo Medeltal Average age	Mediaani Median Median
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet – Alla nya arbetspensionerade – <i>All persons retired on an earnings-related pension</i>									
1999	58,7	57,0	60,1	59,1	57,8	60,1	58,9	57,4	60,1
2000	58,6	57,1	60,1	58,9	57,9	60,1	58,8	57,5	60,1
2001	58,9	57,3	60,1	59,0	58,1	60,1	58,9	57,7	60,1
2002	58,5	57,1	60,1	59,0	58,1	60,1	58,8	57,6	60,1
2003	58,6	57,1	60,1	59,1	57,9	60,1	58,9	57,5	60,1
2004	59,0	57,5	60,1	59,2	58,2	60,1	59,1	57,8	60,1
2005	59,0	58,5	60,3	59,3	58,8	60,1	59,1	58,6	60,2
2006	59,4	58,3	60,1	59,6	58,6	60,1	59,5	58,4	60,1
2007	59,3	58,2	60,2	59,6	58,6	60,3	59,5	58,4	60,2
2008	59,3	58,7	60,8	59,4	58,9	60,8	59,4	58,8	60,8
Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom privata sektorn – <i>Persons retired on a private-sector pension</i>									
1999	59,0	57,2	60,1	59,5	58,0	60,1	59,2	57,6	60,1
2000	59,0	57,4	60,1	59,3	58,2	60,1	59,2	57,8	60,1
2001	59,2	57,6	60,1	59,5	58,4	60,1	59,3	58,0	60,1
2002	58,9	57,4	60,1	59,5	58,4	60,1	59,2	57,8	60,1
2003	59,0	57,6	60,1	59,5	58,4	60,1	59,2	58,0	60,1
2004	59,2	57,8	60,1	59,7	58,5	60,1	59,4	58,1	60,1
2005	59,2	58,8	60,8	59,7	59,2	60,8	59,4	59,0	60,8
2006	59,7	58,5	60,3	59,9	58,7	60,2	59,8	58,6	60,2
2007	59,6	58,4	60,3	59,8	58,7	60,3	59,7	58,6	60,3
2008	59,6	58,9	61,3	59,8	59,1	61,1	59,7	59,0	61,2
Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom offentliga sektorn – <i>Persons retired on a public-sector pension</i>									
1999	58,8	56,6	60,1	59,1	57,3	60,1	59,0	57,0	60,1
2000	58,2	56,6	60,1	58,8	57,3	60,1	58,6	57,0	60,1
2001	58,6	57,1	60,1	59,0	57,8	60,1	58,8	57,5	60,1
2002	58,2	56,9	60,1	59,0	57,8	60,1	58,6	57,4	60,1
2003	58,3	56,8	60,1	59,0	57,5	60,1	58,8	57,2	60,1
2004	58,9	57,5	60,1	59,1	58,0	60,1	59,0	57,8	60,1
2005	59,0	58,2	60,1	59,3	58,5	60,1	59,2	58,4	60,1
2006	59,6	58,1	60,1	59,8	58,5	60,1	59,7	58,4	60,1
2007	60,2	58,3	60,1	59,9	58,6	60,2	60,0	58,5	60,1
2008	60,5	58,9	60,6	59,9	58,9	60,6	60,1	58,9	60,6

Eläkkeellesiirtymisiän odote on laskettu 25-vuotiaalle. – Den förväntade pensioneringsåldern har beräknats för 25-åringar.
 – *The expected effective retirement age has been calculated for 25-year-olds.*

II Työeläkkeelle siirtyneet

Nya arbetspensionerade

*Persons retired on
an earnings-related
pension*

Kuvio 5 Työeläkkeelle vuonna 2008 siirtyneet

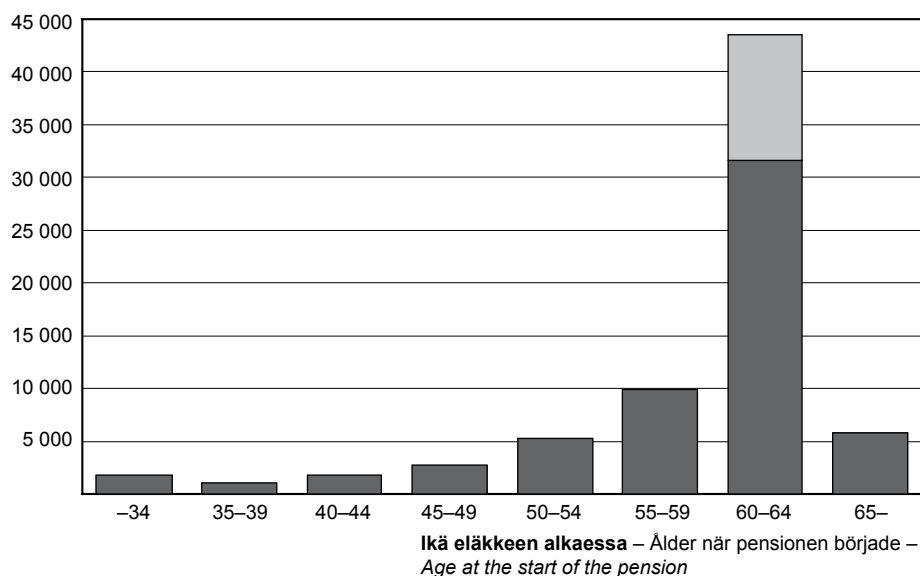
Figur 5 Nya arbetspensionerade år 2008

Chart 5 Persons having retired on an earnings-related pension in 2008

5.a Kaikki ikäryhmittäin

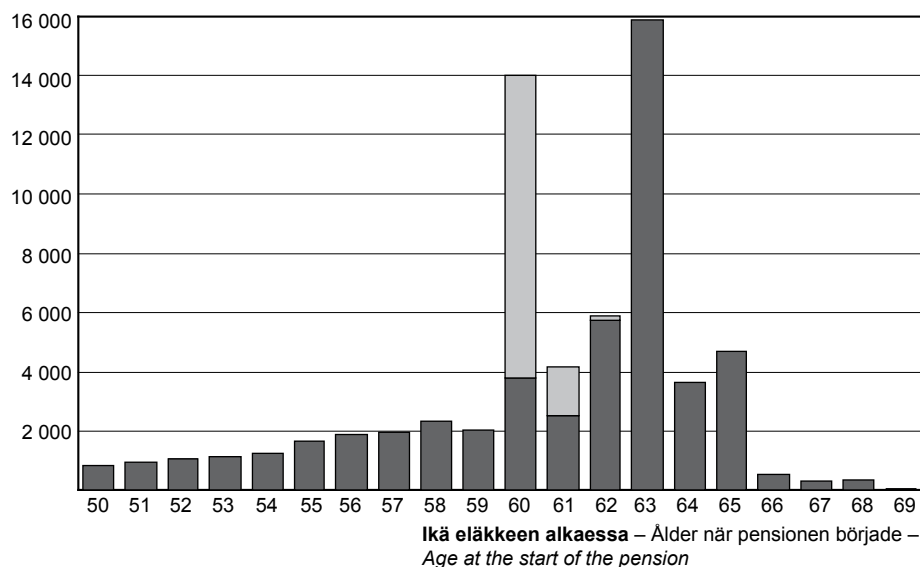
5.a Alla efter åldersgrupp

5.a All persons by age group

5.b 50–69-vuotiaat yksivuotisikäluokittain

5.b 50–69-åriga efter enåriga åldersgrupper

5.b 50–69-year-olds by one-year age groups

Työttömyyseläkkeelle siirtyneet –
 Nypensionerade med arbetslöshetspension –
 Persons having retired on an unemployment
 pension

Muulle eläkkeelle siirtyneet –
 Nypensionerade med andra pensionslag
 Persons retired on some other type of pension

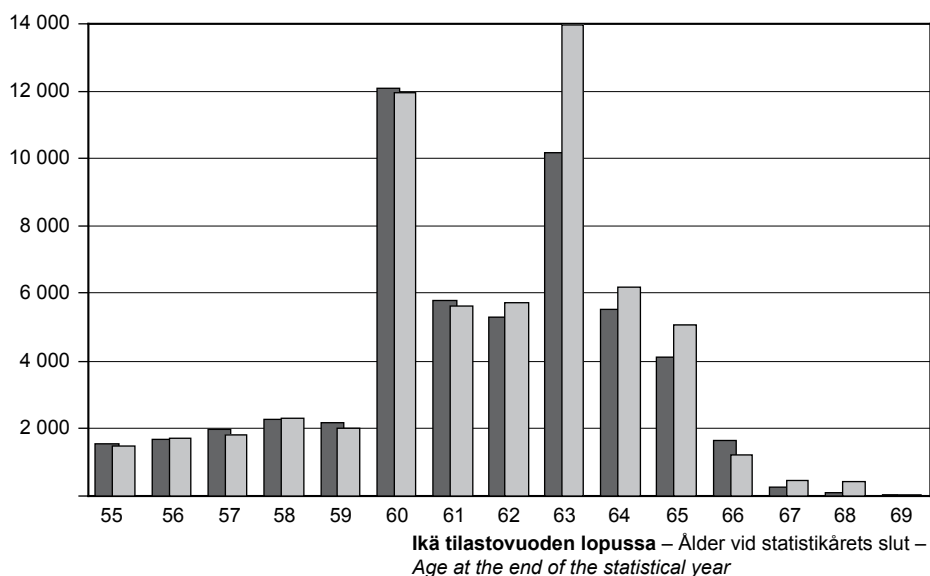
Kuvio 6 Työeläkkeelle vuosina 2007 ja 2008 siirtyneet 55–69-vuotiaat iän mukaan

Figur 6 Nya 55–69-åriga arbetspensionerade efter ålder åren 2007 och 2008
 Chart 6 Persons having retired on an earnings-related pension, aged 55–69, in 2007 and 2008 by age

6.a Lukumäärä

6.a Antal

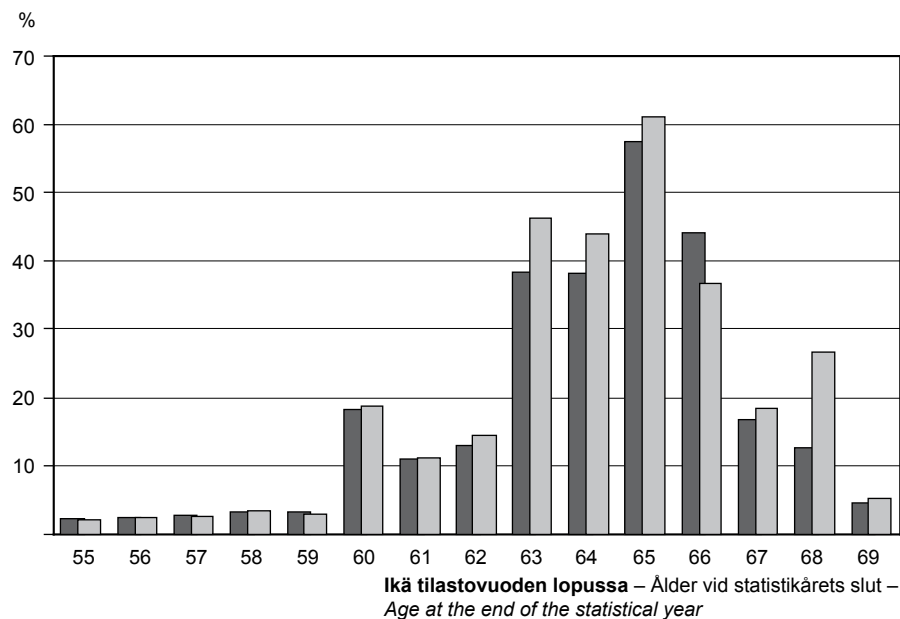
6.a Number

6.b Osuus työeläkevakuutetuista

6.b Andel av arbetspensionsförsäkrade

6.b Share of the insured

■ 2007 ■ 2008

Kuvio 7 Työeläkkeelle vuonna 2008 siirtyneet 55–69-vuotiaat sukupuolen mukaan

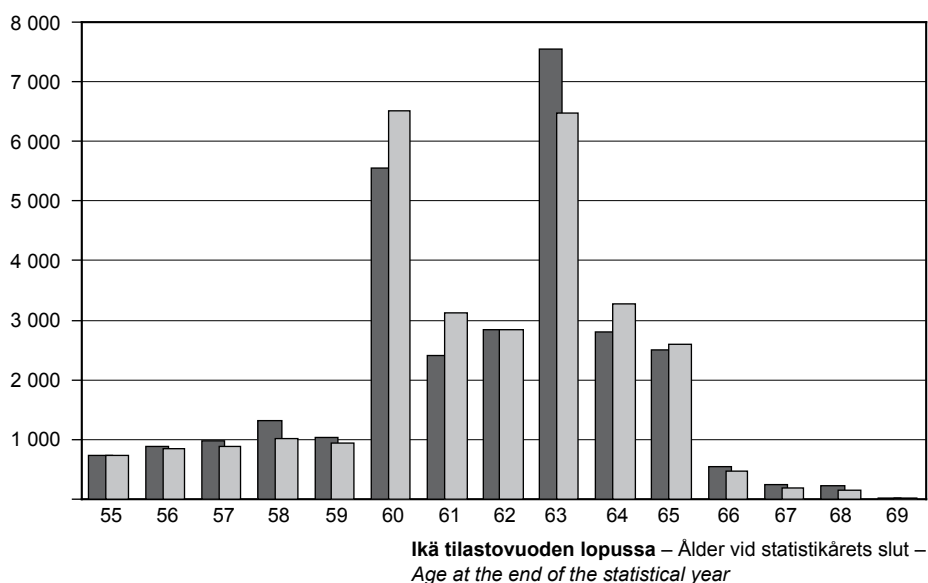
Figur 7 Nya 55–69-åriga arbetspensionerade år 2008 efter kön

Chart 7 Persons having retired on an earnings-related pension, aged 55–69, in 2008 by gender

7.a Lukumäärä

7.a Antal

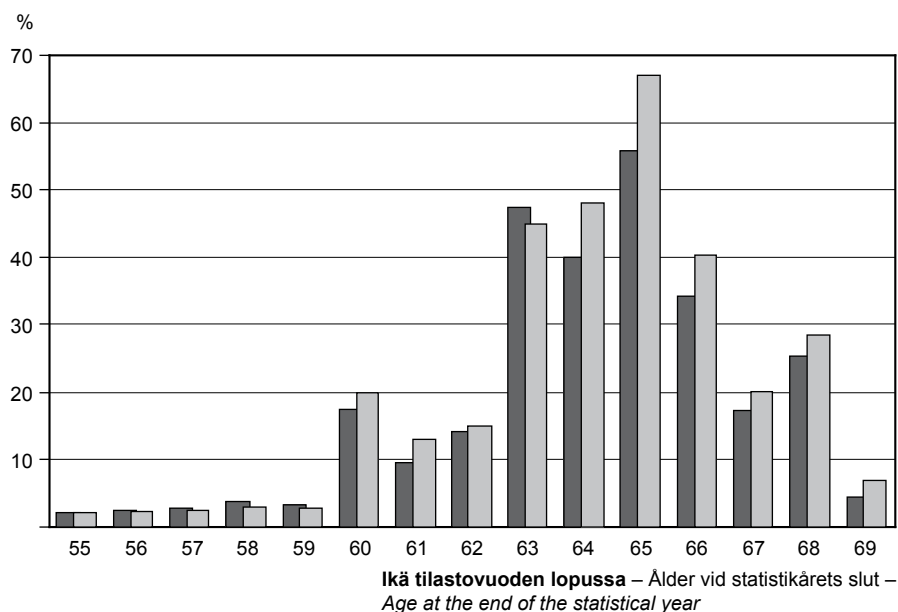
7.a Number

7.b Osuus työeläkevakuutetuista

7.b Andel av arbetspensionsförsäkrade

7.b Share of the insured

■ Miehet – Män – Males □ Naiset – Kvinnor – Females

3 Eläkkeelle siirtyneiden keskiarvoikä eläkelajin mukaan
 3 Nya pensionärers genomsnittsålder efter pensionsslag
 3 Average age for persons having retired by pension benefit

	Vanhuuseläke Alderspension Old-age pension			Työkyvyttömyyseläke Invalidpension Disability pension			Työttö- myys- eläke Arbets- löshets- pension Unemploy- ment pension	Osa-aika- eläkkeelle siirtyneet Nya deltids- pensions- tagare Persons started to receive part-time pension
	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Kaikki Samtliga All	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Kaikki Samtliga All		
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet – Alla nya arbetspensionerade – <i>All persons retired on an earnings-related pension</i>								
1999	62,3	62,5	62,4	51,8	52,0	51,9	60,5	58,1
2000	62,5	62,7	62,6	51,9	52,1	52,0	60,6	58,0
2001	62,7	62,7	62,7	52,0	52,1	52,1	60,5	57,9
2002	62,8	62,8	62,8	51,9	52,5	52,2	60,6	57,6
2003	62,8	62,8	62,8	52,1	52,5	52,3	60,6	58,3
2004	63,2	62,9	63,1	52,4	52,6	52,5	60,7	59,5
2005	63,4	63,2	63,3	52,4	52,8	52,6	60,5	59,2
2006	63,1	63,1	63,1	52,2	52,5	52,3	60,4	59,2
2007	63,0	63,1	63,0	52,2	52,4	52,3	60,4	59,4
2008	63,2	63,3	63,2	52,1	52,2	52,2	60,3	59,6
Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom privata sektorn – <i>Persons retired on a private-sector pension</i>								
1999	64,1	63,9	64,0	52,0	52,3	52,1	60,5	58,3
2000	64,0	64,0	64,0	52,1	52,4	52,2	60,6	58,1
2001	63,9	63,9	63,9	52,2	52,5	52,3	60,5	58,0
2002	64,1	64,1	64,1	52,1	52,8	52,4	60,7	57,7
2003	64,1	64,2	64,2	52,3	52,7	52,5	60,6	58,3
2004	64,3	64,3	64,3	52,6	52,8	52,7	60,7	59,5
2005	63,9	64,0	64,0	52,4	52,9	52,6	60,4	59,2
2006	63,8	63,9	63,8	52,3	52,5	52,4	60,3	59,2
2007	63,6	63,7	63,7	52,3	52,6	52,4	60,4	59,3
2008	63,6	63,7	63,7	52,3	52,4	52,3	60,3	59,5
Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom offentliga sektorn – <i>Persons retired on a public-sector pension</i>								
1999	60,8	62,0	61,5	51,4	51,5	51,5	60,3	57,9
2000	61,1	62,3	61,8	51,3	51,5	51,4	60,4	57,8
2001	61,5	62,3	62,0	51,6	51,8	51,7	60,3	57,7
2002	61,6	62,5	62,2	51,5	52,3	52,0	60,5	57,5
2003	61,5	62,4	62,0	51,7	52,4	52,1	60,4	58,2
2004	62,3	62,7	62,5	52,3	52,6	52,5	60,5	59,5
2005	62,6	62,9	62,8	52,5	53,0	52,8	60,5	59,2
2006	62,4	62,9	62,7	52,2	52,9	52,7	60,3	59,2
2007	62,3	63,0	62,7	52,8	53,0	52,9	60,3	59,4
2008	62,9	63,2	63,1	52,7	52,9	52,9	60,3	59,6

4 Työeläkkeelle siirtyneet eläkelajin mukaan
 4 Nya arbetspensionerade efter pensionslag
 4 Persons having retired on an earnings-related pension by pension benefit

	Vanhuuseläke Ålderspension <i>Old-age pension</i>	Varhennettu vanhuuseläke Förtida ålderspension <i>Early old-age pension</i>	Työttömyyseläke Arbetslöshetspension <i>Unemployment pension</i>	Työkyvyttömyyseläke Invalidpension <i>Disability pension</i>	Maatalouden erityiseläke Specialpension för lantbruksföretagare <i>Special pension for farmers</i>	Kaikki eläkkeelle siirtyneet Alla nypensionerade <i>All new retirees</i>	Osa-aika-eläkkeelle siirtyneet Nya deltids-pensions-tagare <i>Persons started to receive part-time pension</i>
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet – Alla nya arbetspensionerade – <i>All persons retired on an earnings-related pension</i>							
1999	15 969	2 895	12 835	21 891	2 286	52 578	9 547
2000	16 999	3 590	12 853	22 839	1 492	53 667	9 455
2001	18 769	4 114	14 784	23 325	1 263	57 691	8 995
2002	19 564	4 152	11 505	25 223	1 273	57 211	16 114
2003	19 106	4 208	11 278	25 885	1 004	56 979	8 232
2004	20 853	4 046	10 550	26 004	1 037	58 154	3 524
2005	30 217	2 467	10 091	25 853	1 362	67 088	4 869
2006	27 103	1 933	11 296	24 399	1 213	63 714	6 154
2007	28 050	2 377	12 430	25 422	1 081	66 722	6 693
2008	33 672	2 822	12 017	25 574	1 136	72 116	7 037
Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom privata sektorn – <i>Persons retired on a private-sector pension</i>							
1999	11 510	3 224	12 622	20 187	2 286	46 358	5 505
2000	13 296	3 894	12 604	21 156	1 492	48 263	5 620
2001	14 556	4 480	14 520	21 576	1 263	51 652	5 644
2002	15 538	4 572	11 355	23 494	1 273	51 439	10 113
2003	16 566	4 195	11 143	24 037	1 004	52 540	5 544
2004	17 077	3 721	10 418	24 447	1 037	52 780	2 221
2005	27 875	1 611	9 739	23 870	1 362	62 642	3 040
2006	22 691	1 225	11 081	22 403	1 213	57 196	3 626
2007	23 750	1 622	12 218	23 394	1 081	60 217	3 901
2008	30 091	1 989	11 835	23 583	1 136	66 388	4 145
Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom offentliga sektorn – <i>Persons retired on a public-sector pension</i>							
1999	9 621	889	5 124	10 974	.	25 659	4 061
2000	9 901	1 159	5 459	11 685	.	26 957	3 857
2001	11 226	1 439	6 452	11 873	.	29 468	3 371
2002	11 837	1 517	5 335	13 201	.	30 301	6 048
2003	10 820	1 624	5 520	13 636	.	29 897	2 722
2004	12 569	1 763	5 194	13 829	.	31 505	1 041
2005	15 526	2 811	5 269	14 259	.	34 966	1 849
2006	15 213	1 987	5 667	13 631	.	34 437	2 550
2007	15 845	2 271	6 028	14 242	.	36 005	2 818
2008	18 651	2 427	5 962	14 475	.	38 967	2 909

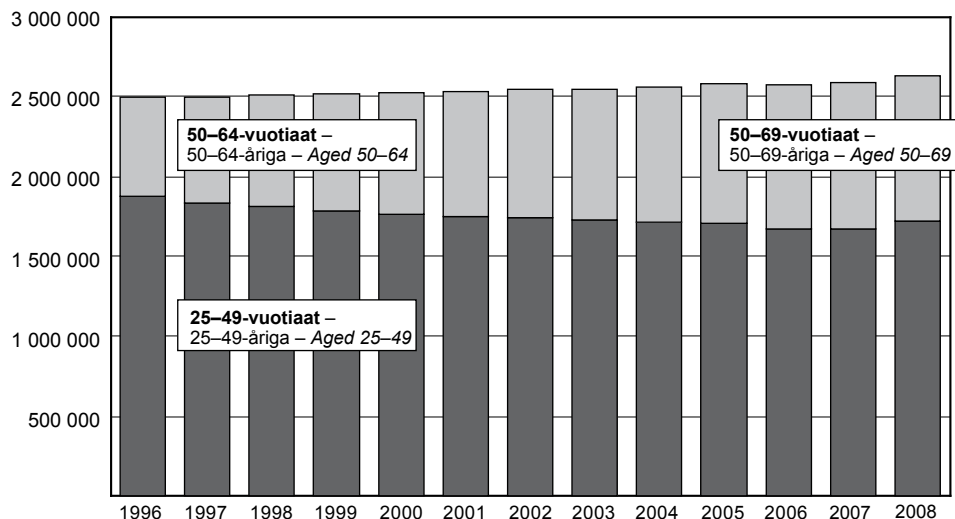
Vanhuuseläkkeissä ovat mukana vain suoraan tai osa-aika-eläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneet, eivät ns. jatko-eläkkeet. – I ålderspensionerna ingår endast nypensionerade som gått i ålderspension direkt eller efter deltidspension, inte s.k. fortsatta pensioner. – *The old-age pensions include only persons who have retired directly on an old-age pension or from a part-time pension to an old-age pension, not so-called continued pensions.*

III Työeläkevakuutetut

Arbetspensionsförsäkrade

*Persons insured for
earnings-related
pension benefits*

Kuvio 8 Työeläkevakuutetut ikäryhmittäin
 Figur 8 Arbetspensionsförsäkrade efter åldersgrupp
 Figure 8 Persons insured for earnings-related pension benefits by age group

Vuoden 2004 loppuun yleinen eläkeikä oli 65 vuotta. – Till slutet av år 2004 var den allmänna pensionsåldern 65 år – Until the end of 2004 the general retirement age was 65 years.

Kuvio 9 Työeläkevakuutetut iän mukaan vuonna 2008
 Figur 9 Arbetspensionsförsäkrade efter ålder år 2008
 Figure 9 Persons insured for earnings-related pension benefits by age in 2008

Kuvioissa työeläkevakuutetut sisältävät ne eläkeoikeuden piiriin kuuluvat henkilöt, jotka eivät saa eläkettä (pl. osa-aikaeläke). – I graferna inkluderar de arbetspensionsförsäkrade som omfattas av pensionsrätten och som inte får pension (exklusive deltidspension). – In the graphs the persons insured for earnings-related pension benefits include persons who are covered by pension rights and who do not receive a pension (not including part-time pension).

TILASTO-
RAPORTTI

Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 2008

- 1/2008 Yksityisen sektorin työeläkkeiden rahoitus vuonna 2006
- 2/2008 Expected effective retirement age in the Nordic countries
- 3/2008 Tilastoraportti vuoden 2006 kustannustenjaosta
- 4/2008 Eläkkeellesiirtymisikä Suomen työeläkejärjestelmässä
- 5/2008 Yritysten työeläkemaksut vuonna 2006
- 6/2008 Katsaus eläketurvaan vuonna 2007
- 7/2008 Työeläkekuntoutus vuonna 2007

Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 2009

- 1/2009 Yksityisen sektorin työeläkkeiden rahoitus vuonna 2007
- 2/2009 Eläkkeellesiirtymisikä Suomen työeläkejärjestelmässä

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin 010 7511

Faksi (09) 148 1172

www.etk.fi

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Tfn 010 7511

Fax (09) 148 1172

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS

Finland

Tel. +358 10 7511

Fax +358 9 148 1172